

Dujto kronicko zvitkos

O Šalamun mangel o godaveripen

¹ O Šalamun, le Davidoskro čhavo, imar zoraless likerelas o krališagos andro vasta. O RAJ, leskro Del, les igen hazdña upre a sas leha.

² O Šalamun vičinda calo Izrael: le veliteľen upral o ezera the upral o šel slugađa, le sudcen, savore vodcen andral calo Izrael the le fajtakre vodcen ³ a geľa savorenca pro učo than andro Gibeon. Bo ode sas le Devleskro Svetostankos, so kerđa pre pušta o Mojžiš, o služobňikos le RAJESKRO. ⁴ Ale o David imar diňa e archa le Devleskra zmluvakri te prelidžal andral o Kirjat-Jearim andro Jeruzalem, bo ode prekal late kerđa o stanos. ⁵ O bronzuno oltaris, so kerđa o Becaleel, le Urihoskro čhavo, saveske sas papus o Chur, sas angle RAJESKRO Svetostankos paš o Gibeon. Ode o Šalamun the savore manuša lašarenas le RAJES. ⁶ O Šalamun ode obetinda pro bronzuno oltaris ezeros džviren anglo RAJ. O oltaris sas anglo Svetostankos.

⁷ Odi rat o Del pes sikađa le Šalamunoske andro suno a phenda leske: „Phen, so tut majinav te del!“

⁸ Ov odphenda le Devleske: „Mire dadeske le Davidoske presikadal baro jileskeriben a ačhadal man kraliske pal leste. ⁹ RAJEJA, Devla, akana mi ačhel pes oda, so phendal mire dadeske le Davidoske. Tu man thodal

kraliske upral kala manuša, save hine ajci but sar o prachos pre phuv. ¹⁰ Vašoda de man godaveripen the prindžaripen, hoj te džanav, sar te lidžal kale manušen. Bo ko šaj lidžal kada tiro baro narodos?“

¹¹ Pre oda leske o Del odphenda: „Vašoda, hoj kada kames a na manglal tuke o barvalipen, aňi o pokladi, aňi e pačiv, aňi baro dživipen, aňi o meriben tire neprijatelengro, ale o godaveripen the prindžaripen, hoj te lidžas mire manušen, upral save tut ačhadom kraliske, ¹² dava tut o godaveripen the prindžaripen, hoj te lidžas le manušen. Dava tut the o barvalipen, the pokladi the ajci pačiv, so na sas le kralen angle tu a na ela aňi olen, save ena pal tu.“

¹³ Palis o Šalamun geľa pale andro Jeruzalem ole thanestar pro lašariben andral o Gibeon pašal o Svetostankos a kralinelas andro Izrael.

Le Šalamunoskri zor the barvalipen

¹⁴ O Šalamun peske stradľa grajen the verdana. Avke les sas 1 400 verdana pro mariben a 12 000 graja. Rozačhada o verdana andro aver fori a the paš peste andro Jeruzalem. ¹⁵ Sar o Šalamun kralinelas, sas andro Jeruzalem ajci rup the ajci somnakaj sar bara a ajci stromi cedri sar dziva figovňika pro judska brehi. ¹⁶ O graja prekal o Šalamun pes anenas andral o Egipt the andral o Kuj. Le kraliskre murša len cinenas andral o Kuj. ¹⁷ Andral o Egipt cinenas o maribnaskro verdan vaš šov šel (600) rupune a le grajes vaš šel the

penda (150) rupune. Avke len on odarik anenas the prekal savore chetitska the aramejika kraľa.

O Šalamun pripravinel o veci pro Chramos

¹⁸ O Šalamun pes rozhodňinda te ačhavel o Chramos pre pačiv le Devleskre naveske a peske o kraliko palacis.

2

¹ Ačhađa 70 000 muršen, hoj te hordinen o veci, the 80 000 kamenaren andro verchi a kidňa avri 3 600 muršen, hoj len te stražinen.

² O Šalamun diňa te phenel le kraliske Chiramoske andral o Tir:

„Bičhav mange cedroskre kašta, avke sar bičhadal mire dadeske le Davidoske, hoj peske te ačhavel o palacis. ³ Bo kamav te ačhavel o Chramos pre pačiv le RAJESKE, mire Devleske, o sveto than, kaj pes anglal leste labarela o voňava obeti a furt pes thovela o sveta mare. Anela pes ode o labarde obeti tosara the rači, pro šabat, pro inepos le Neve čhoneskro the pre aver inepi le RAJESKRE, amare Devleskre. Ada pes kerela furt andro Izrael, bo avke o RAJ prikazinda.

⁴ O Chramos, so leske kamav te ačhavel, mušinel te el igen baro, bo amaro Del hino bareder sar savore devla. ⁵ Ko leske šaj ačhavel Chramos? Bo o ňebos, mek the o nekučeder ňebos, prekal leste hino cikno! Jekh, so šaj kerav hin ada, hoj le Devleske ačhavava Chramos, kaj leske anaha obeti.

⁶ Avke mange bičhav varesave muršes, savo džanel te kerel le somnakaha, rupoha, bronzoha, trasteha, the la fjalova, loľa the purpurova vlnaha, a te randel avri obrazki. Ov kerela e buči andre Judsko the andro Jeruzalem jekhetane ole manušenca, saven kidňa avri miro dad o David.

⁷ Bičhav mange the andral o Libanon cedroskre, ciprusoskre the algumoskre kašta. Bo džanav, hoj tire sluhi achalon te prikerel o kašta. Mire sluhi kerena paš tire murša, ⁸ hoj mange te pripravinen but kašta, bo o Chramos, so džav te ačhavel, mušinel te el baro the šukar. ⁹ Tire sluhenge, save čingeren o kašta, bičhavav pro chaben 2 000 toni pšeniča, 2 000 toni jačmeňis, 400 000 litri mol the 400 000 litri olivovo olejos.“

¹⁰ O kralis Chiram odphenda leske le lileha:

„O RAJ kamel peskre manušen, vašoda tut ačhađa kraliske upral lende. ¹¹ Lašarav le RAJES, le Izraeloskre Devles, savo stvorinda o ňebos the e phuv! Bo diňa le kralis David godaverone čhas, savo achalol a džanel sar te ačhavel le RAJESKE o Chramos the peske o palacis.

¹² Bičhavav ke tu le Churam-Abi, savo hino godaver majstros a achalol la bučake.

¹³ Leskri daj hiňi andral o izraeliko kmeňos Dan a leskro dad andral o Tir. Ov achalol te kerel e buči le somnakaha, rupoha, bronzoha, trasteha, bareha, kašteha, le lole, fjalove the belave pochtaneha the sane pochtaneha. Šaj čingerel avri savoro, so leske pheneha. Mi

kerel e buči jekhetane le manušenca, saven kidña avri miro raj o David – tiro dad.

¹⁴ Akana bičhav mire sluhenge e pšeñica, o jačmeñis, o olejos the e mol, avke sar phendal.

¹⁵ Amen pale čingeraha andro Libanon ajci kašta, keci kampela. Ola kašta ena sphandle jekhetane ke peste a bičhavaha len pal o moros tele andre Joppa. Palis odarik len šaj les andro Jeruzalem.“

¹⁶ O Šalamun zgenda savore cudzincen, save bešenas andro Izrael, avke sar angloda kerda leskro dad o David. Arakhla ode 153 600 muršen. ¹⁷ Lendar kidña avri 70 000 muršen, save hordinenas o veci, 80 000 kamenaren andro verchi a 3 600 muršen, hoj len te stražinen.

3

Chuden te ačhavel o Chramos

¹ O Šalamun chudña te ačhavel o Chramos le RAJESKRO andro Jeruzalem pro verchos Morija, kaj pes sikađa o RAJ leskre dadeske le Davidoske; pre oda than, savo o David pripravinda, pro humnos, savo cinda le Ornanostar, savo sas Jebusejis. ² Chudña les te ačhavel akor, sar imar kralinelas štarto berš, dujto čhon the dujto džives.

³ O Chramos, so o Šalamun ačhavelas, sas džindardo bišuefta (27) metri a buchlo eña metri. ⁴ E angļuñi veranda sas ajsi buchli sar o Chramos a uči eña metri*. Andral sas obthodi le žuže somnakaha. ⁵ E bari hala andro Chramos obthoda le cedroskre kašteha, so obcirdña le

* **3:4** 3,4 E hebrejiko čhib: penda the štar (54) metri

somnakaha a pre oda somnakaj šukares kerđa o palmi the lanci. ⁶ O Chramos andral obthoda le vzacne barenca a o somnakaj ande andral e phuv Parvajim. ⁷ Le somnakaha obcirdña o fali, o kašta pro stropos, o prahi, o zarubñi the o vudar a pro fali diña te randel avri le cheruben.

⁸ Palis kerđa o andruno than, so pes vičinelas o Neksveteder than. Sas eña metri džindardo the eña metri buchlo a obthoda les biš (20) tonenca somnakaha. ⁹ O somnakune lecegi važinenas buter sar jepaš kilos. The o uprune thana obcirdña le somnakaha.

¹⁰ Andro Neksveteder than kerđa duje cheruben a obcirdña len le somnakaha. ¹¹⁻¹³ Ola cherubi ačhenas le mujeha ko vudar. Dojekhes sas duj bare kridli a dojekh kridlos sas džindardo 220 centimetri. Lengre kridli sas rozcirdle avke, hoj o kridlos jekhe cheruboskro pes chudelas jekha falatar a o kridlos le dujtoneskro pes chudelas avra falatar. Peskre dujte kridlenca pes chudenas jekh avrestar maškaral. Lengre rozcirdle kridli sas jekhetane eña metri.

¹⁴ O pochtan andro Chramos anglo Neksveteder than kerđa le belave, lole the fjalove pochtanestar a diña upre te sivel le cheruben.

O duj bronzune slupi

¹⁵ Anglo Chramos diña te ačhavel duj slupi, save sas buter sar 15 metri uče, a pre lengro agor o bronzune kriti, save sas uče 220 centimetri.

¹⁶ O kriti upral o slupi sas šukares obthode le prephandle lancenca. Kerđa the šel (100) granatoskre phaba a thoda len pro lanci. ¹⁷ Ola duj slupi ačhađa anglo Chramos. Le južne

sluposke diňa nav Jachin a le severne sluposke Boaz.

4

O veci andro Chramos

¹ O Šalamun mek kerďa le bronzostar o oltaris 9 metri buchlo a 440 centimetri učo. ² Kerďa le bronzostar the igen bari okruhlo nadrža. Le jekhe agorestar ke aver merinelas 440 centimetri, sas uči 220 centimetri a lakro obvodos sas 1 320 centimetri. ³ Upre pašal calo avruno agor sas kerde cikne biki andro duj šori. Pre dojekh 44 centimetri sas deš biki, save sas kerde jekhetane la nadržaha, sar la kerenas le bronzostar.

⁴ E nadrža sas thodi pro dešuduj (12) bronzune biki, ačhelas pre lengre dume. Trin biki dikhenas pro severos, trin pro zapados, trin pro juhos a trin pro vichodos. ⁵ E nadrža sas thuli 75 milimetri a lakro upruno falcos dičholas avri sar e phundradı kvitka lalija. Rešlolas andre vaj 60 000 litri paňi.

⁶ Kerďa the deš nadobi. Pandž thoďa pro juhos a pandž pro severos. Andre obthovenas (omorenas) o kotora le džvirendar, so obetinenas sar labarde obeti. E bari nadrža sas prekal o rašaja, hoj pes andre te obthoven (omoren).

⁷ A kerďa the deš somnakune svietňiki, ajse sar o Šalamun prikazinda, a thoďa len andro Chramos, pandž pro juhos a pandž pro severos.

⁸ Kerďa mek deš skaminda a thoďa len andro Chramos: pandž pro juhos a pandž pro severos. Kerďa the šel somnakune čare.

⁹ Diña te ačhavel e andruñi dvora prekal o rašaja the e bari dvora prekal okla manuša. Kerđa o vudara la dvorakre, so obcirdña le bronzoha. ¹⁰ E bari nadržã thoda paš o chramoskro rohos pre juhovichodno sera.

¹¹ O Chiram kerđa the pira, lopati the čare. Avke dokerđa e buči, so kerđa prekal o Šalamun pro Chramos le RAJESKRO:

¹² o duj slupi;

o uprune kriti le bronzostar pro slupi;

o lanci, savenca šukares obthovenas o kriti;

¹³ o štar šel (400) granatoskre phaba le bronzostar, so sas pro duj prekhude (prephandle) lanci;

¹⁴ o deš vožikici le nadobenca;

¹⁵ e igen bari nadržã a tel late dešujuje biken;

¹⁶ o čare, o lopati, o vidli the savore aver veci.

Oda savoro kerđa o Chiram le žuže bronzostar le Šalamunoske prekal o Chramos le RAJESKRO. ¹⁷ O Šalamun oda diña te kerel andro čikakre formi maškar o gava Sukot the Caretan* andre Jordaňiko dolina. ¹⁸ Savore kala veci, so o Šalamun kerđa le bronzostar, sas ajci but, hoj o bronzos imar na diña te važinel.

¹⁹ Ov diña te kerel andro Chramos le RAJESKRO the kala veci le žuže somnakastar:

o somnakuno oltaris;

o skaminda, pre save pes thovelas o sveta mare;

* **4:17** 4,17 Abo: Cereda

- 20 o svietňiki lengre lampenca, hoj te labon
anglo Neksveteder than;
21 o kvitki, o lampi, o kliešti;
22 o čhura, o čare, o kuča the o lopatki;
o vudara andro Neksveteder than the andro
Chramos sas obcirdle le somnakaha.

5

¹ Sar imar dokerđa o Šalamun savore buča pro Chramos le RAJESKRO, ligenda andre o sveta dari peskre dadeskre le Davidoskre. O rup, o somnakaj the savore veci thođa paš o barvalipen andro Chramos le Devleskro.

E archa pes anel andro Chramos

² Palis o Šalamun zvičinda andro Jeruzalem savore kmeňoskre the fajtakre vodcen, hoj te prelidžan le RAJESKRA zmluvakri archa andral o Foros le Davidoskro, andral o Sion. ³ Avke pes zgele savore murša andral o Izrael paš o kralis, sar sas o inepos andro eftato čhon.

⁴ Sar avle savore vodci andral o Izrael, o Leviti hazdle e archa upre ⁵ a preligende la; o rašaja the o Leviti lidžanas o Svetostankos the savore sveta veci, so sas andro Stanos. ⁶ O kralis Šalamun the savore izraelika manuša, save pes zgele ke leste angle archa, obetinenas ajci but bakren the gurunžen, hoj pes oda aňi na delas te zgenel.

⁷ Palis o rašaja ligende e archa le RAJESKRA zmluvakri andro paluno than andro Chramos, pro Neksveteder than a thode la tel o cherubengre kridli. ⁸ Lengre kridli sas rozcirdle upral oda than kaj sas thodi e archa a garuvenas la the

lakre družki. ⁹ O družki sas ajse džindarde, hoj lengre agora dičholas andral o Sveto than, ale avral len na dičholas. Ode hine dži adadžives. ¹⁰ Andre archa sas ča o duj barune tabli, so ode thođa o Mojžiš akor, sar o RAJ phandla e zmluva le Izraelitenca pro verchos Choreb*, sar avle avri andral o Egipt.

Le RAJESKRI slava

¹¹ Palis o rašaja gele avri andral o Sveto than. Savore rašaja, save ode sas, pes obžuzarde andre služba, či sas pre lende o šoros abo na.

¹² Savore Leviti, save gilavenas – o Asaf, Heman the Jedutun peskre famelijenca – ačhenas pre vichodno sera le oltaristar. Sas urde andro loko pochtan a bašavenas pro cimbalmi, harfi the citari a šel the biš (120) rašaja trubinenas.

¹³ Ola, save trubinenas, the o spevaka jekhetane lašarenas le RAJES sar jekh jilo le bašavibnaha the gilavipnaha:

„Ov hino lačno;
leskro kamiben likerel pro furt.“

Andre oda e chmara pherdžarda calo Chramos le RAJESKRO. ¹⁴ A o rašaja našti dureder kerenas e služba angle e chmara, bo le RAJESKRI slava pherdžarda o Chramos le Devleskro.

6

Le Šalamunoskri modlitba

¹ Akor phenda o Šalamun: „O RAJ phenda, hoj bešela andre kali chmara. ² Akana prekal tu

* **5:10** 5,10 Abo: Sinaj

ačhađom slavno Chramos, o than, kaj šaj bešes pro furt.“

³ Medik savore Izraeliti ode ačhenas, o krališ pes visarda ke lende a požehňinda len. ⁴ Akor phenda:

„Mi el lašardo o RAJ, o Del le Izraeloskro, bo ov dolikerđa o lav a peskre vastenca kerđa oda, so phenda mire dadeske le Davidoske: ⁵ ‚Akorestar, sar ilom avri mire manušen le Izraeliten andral o Egipt, na kidňom mange avri ňisavo foros andre izraeliko phuv, kaj mange te keren o Chramos, andre savo ulomas lašardo. Aňi na kidňom mange avri ňisaves vodcas, hoj te el upral mire izraelika manuša.‘ ⁶ Ale akana kidňom mange avri o foros Jeruzalem, hoj te avav ode lašardo. A kidňom mange avri le David, hoj te lidžal mire izraelike manušen.

⁷ Imar mire dadeske le Davidoske sas andro jilo, hoj te ačhavel o Chramos, kaj lašarena le RAJES, le Izraeloskre Devles. ⁸ Ale o RAJ mire dadeske le Davidoske phenda: ‚Mištes, hoj tuke sas andro jilo te ačhavel o Chramos prekal miro nav, ⁹ ča oda Chramos na ačhaveha tu, ale tiro čhavo, savo tutar avela. Ov ačhavela o Chramos prekal miro nav.‘

¹⁰ O RAJ oda, so phenda, the kerđa a ačhilom kraliske pal miro dad pal o David a akana bešav pro izraeliko tronos, avke sar phenda o RAJ. Ačhađom the o Chramos prekal o nav le RAJESKRO, prekal o Del le Izraeloskro. ¹¹ Andro Chramos thodom the e archa, andre savi hiňi e zmluva, savi o RAJ phandľa le

Izraelitenca.“

Le Šalamunoskro požehnaŋje

¹² Palis pes o Šalamun ačhađa anglo oltaris le RAJESKRO, anglal savore manuša le Izraeloskre, save pes ode zgele, a hazdña o vasta upre, hoj pes te modlinel. ¹³ No o Šalamun angloda kerđa le bronzostar javiskos, so sas džindardo the buchlo 220 centimetri a učo 130 centimetri a thoda les pro maškar pre avruňi dvora. Sar ačhelas pre oda javiskos, bandiľa tele angle savore Izraeliti, hazdña o vasta ko ňebos ¹⁴ a phendã:

„RAJEJA, Devla le Izraeloskro! Nane aver Del, sar sal tu – aňi pro ňebos, aňi pre phuv. Tu dolikeres e zmluva a sal lačhejileskro ke peskre služobňika, save džan pal tu cale jileha. ¹⁵ Tu dolikerďal tiro lav, avke sar phendãl mire dadeske le Davidoske. Tire vasteha kerďal, so le mujeha phendãl, a adadžives oda šaj dikhas.

¹⁶ Ale akana, ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, doliker the oda lav, so diňal tire služobňikos le David, mire dades, sar leske phendãl: ‚Furt ela vareko tire potomkendar pro tronos le Izraeloskro, medik mange ena tire čhave pačivale a dena pozoris pre oda, hoj te šunen a te dživen pal miro zakonos avke sar tu.‘ ¹⁷ Akana mangav tut, ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, mi ačhel pes avke sar phendãl tire služobňikoske, le Davidoske.

¹⁸ Či čačes o Del šaj bešel pre phuv maškar o manuša? Se mek the o ňebos, o nekučeder ňebos leske hin cikno a na mek kada Chramos, so ačhadóm! ¹⁹ Mangav tut,

RAJEJA, Devla miro, šun avri e modlitba tire služobňikoskri the leskro pokorno mangipen! Šun o mangipen the e modlitba, savi pes adadžives ke tute modlinel tiro služobňikos. ²⁰ Tire jakha mi dikhen rat-džives pre kada Chramos, pal savo phendal, hoj ode ela tiro nav lašardo. Šun avri e modlitba tire služobňikoskri, kecivar pes visarela le mujeha ke kada than a modlinela pes.

²¹ Mangav tut, šun o mangipen tire služobňioskro the tire izraelike manušengro, akor sar modlinena pes ke tu visarde ke kada than. Šun len avri andral o ňebos, odarik, kaj bešes, a sar len šuneha avri, odmuk lenge.

²² Te vareko kerela vareso nalačo varekaske a ov pre leste ispidela, hoj te džal andro Chramos, hoj te lel vera angle tiro oltaris, ²³ tu oda šun andral o ňebos a rozsudzin maškar lende. Oles, ko ela vinnovato, mar avke, sar peske zaslužinel. A vaš o čačipnaskro zaačh a odmeňin les, avke sar peske zaslužinel.

²⁴ Te tire izraelike manušen domarena o ňeprijatela vašoda, hoj kerde binos, a te pes palis visarena pale, lašarena tiro nav, modlinena pes a mangena pes angle tu andre kada Chramos, ²⁵ šun len avri andral o ňebos, odmuk tire manušenge o bini a an len pale andre phuv, so diňal lenge the lengre dadenge.

²⁶ Te ela phandlo o ňebos a na dela o brišind, vašoda, hoj tire manuša kerde binos anglal tu a te pes modlinena ke kada than, lašarena tiro nav a visarena pes le binostar, bo len

dukhađal, ²⁷ šun len avri andral o ňebos a odmuk o bini tire izraelike manušenje, tire služobňikenge. Sikav len, sar te džal pal tiro drom, a de o brišind andre tiri phuv, so diňal sar đedictvos tire manušenje.

²⁸ Te ela andre phuv bokh the o nasvaliben, abo te ela pro maľi o grajora the o kirme, abo te o ulipen kirňola, abo te o ňeprijaťeľa džana pre lengre fori, abo te ela chocsavo pharipen vaj o meribnaskro nasvaliben maškar lende, ²⁹ šun dojekh modlitba the o mangipen – či pes mangela ke tu jekh dženo vaj calo izraeliko narodos. A te vareko ela andro pharipen the andro dukha a nacirdela peskre vasta ke kada Chramos, ³⁰ šun les avri andral o ňebos, kaj bešes, a odmuk lenge! Počin dojekheske pal oda, sar dživel, se tu korkoro džanes o jile savore manušenje, ³¹ avke pes tutar darana a phirena pal tire droma, medik dživena andre kadi phuv, so diňal amare dadenge.

³² No, te o cudzincos, savo nane andral o Izrael, avela dural andral aver phuv, bo šunđa, savo baro a zoralo sal, the save bare veci keres, a te modlinela pes ke kada Chramos, ³³ šun avri andral o ňebos, kaj bešes, leskro mangipen a ker leske avke, sar tutar mangela, hoj savore narodi pre phuv tut te sprindžaren a te daran tutar, avke sar the tire izraelika manuša. Palis the on džanena, hoj kada Chramos, so ačhađom, hino prekal tiro nav.

³⁴ Te džana tire murša le dromeħa, saveħa len bičhaveħa pro mariben pre peskre ňeprijaťeľa, a te visarena pes ke tiro avrikidlo

foros the ko Chramos, so ačhadom pre pačiv
tire naveske, hoj pes te modlinen: ³⁵ Šun
avri lengre modlitbi the o mangipen andral o
ňebos a de lenge o viťazstvo.

³⁶ A te tire manuša angle tu kerena binos,
bo dojekh manuš hino binošno, a tu pre
lende aveha cholamen a domukeha lengre
ňeprijatelenge, hoj te zviťazinen upral lende,
a on len palis odligenena sar zaphandlen
andre peskri phuv - či pašes abo dur -, ³⁷ a
te andre odi phuv, kaj ena odligende, peske
pridžanena, hoj kerde binos a te pes visarena
ke tu a te mangena tut vaš o jileskeriben a
phenena: ‚Kerđam binos a sam vinnovata,
bo kerđam nalačhipen‘ ³⁸ a te pes visarena
ke tu cale peskre jileha the dušaha andre
odi phuv, kaj len odligende a zaphandle, a
te tut mangena, sar ena visarde ke peskri
phuv, so diňal lengre dadenge, the ko foros, so
tuke kidňal avri, the ko Chramos, so ačhadom
prekal tiro nav: ³⁹ Šun avri lengre modlitbi the
mangipena andral o ňebos, kaj bešes, a zaačh
tut vaš lenge. A odmuk tire manušenge, save
kerde bini angle tu.

⁴⁰ Akana, Devla miro,
dikh pre amende
a šun e modlitba,
so džal ke tu pal kada than.

⁴¹ Akana, ušti, RAJEJA, Devla,
a av te odpočovinel andre kada Chramos,
tu the e archa tira zorakri.
Ó, RAJEJA, Devla,
tire rašaja pre peste mi uren o spaseňje,

tire pačivale manuša mi radisalon tire
lačhipnastar.

42 Ó, RAJEJA, Devla,
ma visar tut tire pomazimen kralistar!
Leper tuke pre tiro jileskeriben,
so presikadal tire služobňikoske le Davidoske!“

7

O Šalamun pošvecinel o Chramos

1 Sar pes o Šalamun preačila te modlinel,
avla e jag andral o ňebos a labarda o obeti, save
sas ode thode a le RAJESKRI slava pherdžarda o
Chramos. 2 O rašaja našti gele andro Chramos
le RAJESKRO, bo leskri slava pherdžarda calo
Chramos. 3 Sar savore Izraeliti dikhle e jag
andral o ňebos the le RAJESKRI slava, pele
le mujeha dži pre phuv, bandonas anglo RAJ,
lašarenas les a palikerenas:

„O RAJ hino lačo;
a leskro baro kamiben likerel pro furt.“

4 Palis o Šalamun the savore manuša anenas
anglo RAJ o obeti. 5 O Šalamun diňa pre obeta le
RAJESKE 22 000 gurunňen the 120 000 bakren.
Avke o Šalamun the savore manuša pošvecinde
o Chramos le Devleskro. 6 O rašaja ačhenas
pre peskre thana a the o Leviti ačhenas le
bašavibnaskre nastrojenca, save o kralis David
diňa te kerel pro lašariben le RAJESKRO, savenca
the o David lašarelas le RAJES kale lavenca:
„Leskro verno kamiben likerel pro furt.“ Sar o
rašaja pre aver sera trubinenas, savore Izraeliti
ačhenas.

⁷ Akor o Šalamun pošvecinda o maškaruno than pre dvora anglo Chramos. Ode anenas o labarde obeti the thule kotora la smiromoskre obetendar, vašoda bo o bronzuno oltaris, so kerđa o Šalamun, sas cikno prekal savore kala obeti.

⁸ Palis o Šalamun the savore Izraeliti oslavenenas o inepos le Stankengro efta džives. Avle ode igen but manuša khatar o Lebo-Chamat pal o severos dži paš o pañi Egipt pro juhos.

⁹ Efta džives pošvecinenas o oltaris a the o inepos likerelas efta dživesa. Andro ochtoto džives pes savore zgele. ¹⁰ O Šalamun premukla le manušen khere andro bišutrito (23) džives, andro eftato čhon. On džanas khere bare radišagoha vaš savoro lačhipen, savo o RAJ presikađa le Davidoske, le Šalamunoske the le Izraelitenge.

O RAJ odphenel le Šalamunoske pre modlitba

¹¹ Sar o Šalamun dokerđa o Chramos le RAJESKRO, peskro palacis a savoro, so kamla andre te kerel, ¹² sikađa pes leske o RAJ rači andro suno a phenda leske:

„Šundom avri tiri modlitba a kidňom mange avri kada Chramos, hoj mange andre te anen o obeti.

¹³ Te phandava o ņebos a zaačhavava o brišind; te phenava le grajorenge, hoj te chan o ulipen pal e phuv a te domukava pre mire manuša o meriḃnaskro nasvaliben ¹⁴ a te akor mire manuša pes pokorinena, mangena pale ke ma a odvisarena pes le binendar, me

len šunava avri andral o ņebos. Odmukava lenge o bini a lengri phuv pale sastarava avri. ¹⁵ Mire jakha ena visarde pre kada Chramos, mire kana ena phundrade a odphenava pre dojekh modlitba, savi avela ke ma pal kada than. ¹⁶ Bo kidňom mange avri kada Chramos a pošvecindom les, hoj miro nav andre te lašaren pro furt. Dikhava pre leste, bo miro jilo ela ode furt.

¹⁷ Te phireha angle ma pačivalones, avke sar tiro dad o David a te dolikereha mire zakoni the prikazaňja a te kereha savoro, so tuke phendom, ¹⁸ me dolikerava o lav, so phendom tire dadeske le Davidoske: ‚Furt ela vareko andral tiro potomstvos pro izraeliko tronos.‘

¹⁹ Ale te pes tumen mandar odvisarena a na dolikerena mire zakoni the prikazaňja, save tumen diňom, a džana te služinel avre devlengje a lašarena len, ²⁰ me tumen khosava tele pal miri phuv, so tumenge diňom. The kada Chramos, so mange kidňom avri, hoj ode te avav lašardo, odčhivava mandar het a palis ela dojekhe narodoske pro pheras the pro asaben. ²¹ A dojekh, ko odarik predžala, pes čudalinel a phenela: ‚Kada Chramos sas ajso šukar! Soske oda o RAJ kerđa kala phuvake the kale Chramoske?‘ ²² Odphenela pes lenge: ‚Bo omukle le RAJES, peskre Devles, savo iľa avri lengre daden andral o Egipt a chudle te lašarel a te služinel avre devlengje. Vašoda o RAJ pre lende domukľa kadi bibach.‘ “

Aver buči, so kerđa o Šalamun

¹ Le Šalamunoske likerelas biš berš, medik na dokerđa o Chramos le RAJESKRO the peskro palacis. ² Paloda prikerđa o fori, so leske diňa o Chiram, a bičhađa le Izraeliten andre te bešel. ³ Palis o Šalamun geľa pro mariben andro foros Chamat-Coba a zaila les. ⁴ Ačhađa o foros Tadmor pre pušta a andro Chamat savore fori, kaj odthovkerenas o chaben. ⁵ Palis prikerđa o foroskre muri, brani the zavori andro fori Up-runo Bet-Choron the Teluno Bet-Choron, ⁶ Baalat the savore fori, kaj odthovkerenas o chaben, the savore fori, kaj likerelas peskre grajen the o verdana. Ačhađa savoro, so kamla andro Jeruzalem, Libanon the všadzik andre peskro krališagos.

⁷⁻⁸ O Šalamun ispidňa andre buči savore Kanaančanengre potomken, saven o Izraeliti na murdarde, sar zaile lengri phuv. Sas oda o Chetitana, o Amorejčana, o Perizeja, o Chivija the o Jebuseja, save hine dži adadžives lengre otroka. ⁹ Ale le Izraeliten na ispidelas andre odi buči, bo on leske služinenas sar slugađa, velitela upral e armada, upral o verdana the sar murša pro graja. ¹⁰ Le Šalamun mek sas 250 velitela, save dodikhenas pro robotnika.

¹¹ La faraonoskra čha o Šalamun odligenda andral o Foros le Davidoskro andro palacis, so prekal late ačhađa. Phenda peske: „Miri romňi našti bešel andro palacis le izraelike kraliskro le Davidoskro, bo ola thana, andre save sas le RAJESKRI archa, hine sveta.“

¹² Akor o Šalamun obetinelas le RAJESKE o labarde obeti pro oltaris, so ačhađa avri pre dvora anglo Chramos. ¹³ Obetinelas avke, sar o Mojžiš prikazinda: pro šabat, pro inepos le Neve čhoneskro, the pro trin bare beršeskre inepi – o inepos le Marengro bi o Kvasos, o inepos le Kurkengro the o inepos le Stankengro. ¹⁴ O Šalamun kerdā avke, sar phendā leskro dad o David. Ačhađa andre služba partiji rašajen, hoj te keren e služba andro Chramos the le Leviten, hoj te lidžan o chvali a te pomožinen le rašajenge andre lengri sakodživeseskri buči. A mek ačhađa the stražņiken andro partiji paš dojekh brana, bo avke oda prikazinda le Devleskro služobņikos o David. ¹⁵ On savoro dolikerde avke, sar prikazinda o kralis pal o rašaja, Leviti the skladi.

¹⁶ O Šalamun dokerdā calī buči pro Chramos akorestar, sar chudņa te kerel o zakladi. Avke o Chramos le RAJESKRO sas dokerdo.

¹⁷ Palis o Šalamun geľa andro Ecjon-Geber the Elat paš o moroskro brehos, andro Edom. ¹⁸ O Chiram leske bičhađa lodī, save lidžanas leskre velitela the namorņika, save mištes prindžarenas o moros. On jekhetane le Šalamunoskre muršenca gele andro Ofir a ande odarik le Šalamunoske dešupandž (15) toni somnakaj.

9

E kralovna andral e Šeba ko Šalamun

¹ Sar pes e kralovna andral e Šeba došundā pal le Šalamunoskri slava, avla andro Jeruzalem, bo kamla lestar te phučel phare veci, hoj les te skušinel. Avla igen but manušenca the le tavencia, pre save anelas voňava oleji, koreňje, but somnakaj the o vzacna bara. Sar doavla ko Šalamun, vakerelas leha pal savoreste, so la sas pro jilo. ² O Šalamun lake odphenelas pre savoreste, so lestar phučelas. Na sas prekal leste nič ajso pharo, hoj lake te na odphenel. ³ Sar e kralovna andral e Šeba dikhla, savo baro godaveripen hin le Šalamun, savo palacis ačhađa, ⁴ sar dikhla o chabena pre leskro skamind, sar bešenas pašal leste leskre služobníka, sar pes likerenas leskre sluhi the čašníka, a sar dikhla lengro uraviben the o labarde obeti, save o Šalamun anelas andro Chramos le RAJESKRO, ačhila calkom bijal peste.

⁵ Phendā le Šalamunoske: „Čačipen hin, so šundom andre miri phuv pal tu the pal tiro godaveripen. ⁶ Ale me oleske na pačavas, medik na avlom a na dikhlom pre mire jakha. No pal oda, so dikhav, na phende mange aňi jepaš olear! Tiro godaveripen hino meksa bareder, sar pal oda šundom. ⁷ Bachtale hine tire murša the tire služobníka, save furt pašal tu keren a šunen tiro godaveripen. ⁸ Mi el barardo o RAJ, tiro Del, savo peske tut zakamla avke, hoj tut thoda pro izraeliko tronos. Tiro Del kamel o Izrael, a kamel len te likerel pro furt, vašoda tut ačhađa kraliske, hoj pes te dolikerel leskro zakonos the o spravodlišagos.“

⁹ Palis diña le Šalamun buter sar 4 000 kili somnakaj, igen but voňava oleji, koreňja the vzacna bara. O Šalamun šoha buter na chudña ajci voňava oleji the koreňja, keci leske andã e kralovna andral e Šeba.

¹⁰ O sluhi le Chiramuskre the le Šalamunoskre, save anenas andral o Ofir o somnakaj, anenas the igen but algumuskre kašta the vzacna bara. ¹¹ Ole kaštendar o Šalamun kerđa o garadiči prekal o Chramos le RAJESKRO the peskro palacis a mek diña te kerel o citari the o harfi prekal o lavutara. Ajso vareso andre Judsko mek na sas.

¹² O Šalamun diña la kralovna andral e Šeba savoro so kamelas the mangelas. Diña la buter dari sar oda, so oj leske andã. Palis geľa peskre sluhenca pale andre peskri phuv.

Le Šalamunoskro barvalipen

¹³ Le Šalamunoske anenas sako berš vaj 23 toni somnakaj, ¹⁴ a mek ke oda the o daňe, so počinenas o manuša, save cinavkerenas the bikenavkerenas. Savore izraelike krajengre guvernera the o krala andral e Arabija anenas leske o rup the o somnakaj.

¹⁵ O Šalamun kerđa duj šel (200) bare štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj efa kili somnakaj. ¹⁶ Mek kerđa trin šel (300) cikneder štiti le somnakastar. Pre jekh štitos leske kampelas vaj trin kili somnakaj. Avke o Šalamun len thođa andro Kher le libanoňike vešeskro.

¹⁷ Palis o kralis kerđa igen baro tronos, so sas obthodo la slonovinaha the le žuže somnakaha. ¹⁸ Anglo tronos sas šov garadiči the somnakuno stolkos pro pindre, so sas kerdo jekhetane le tronoha. Pal soduj seri le tronostar, kaj oprinelas o vasta, ačhenas duj levi ¹⁹ a pro garadiči ačhenas pal o soduj seri levi – jekhetane dešuduj (12) levi. Ajso tronos na sas ņikhaj andre ņisavo krališagos.

²⁰ Savore kuča, andral save pijelas o Šalamun, sas kerde le somnakastar a savore veci andro Kher le libanoŋike vešeskro sas kerde le žuže somnakastar. Nič na sas kerdo le rupestar, bo andre oda časos o rup prekal lende na sas vzacno. ²¹ Le Šalamun sas but lođi pro moros. Sako trin berš len bičhavelas pro moros le Chiramoskre lođenca, hoj te doanen o somnakaj, o rup, e slonovina, le opicen the le paven.

²² O Šalamun sas barvaleder the godaveder sar dojekh kralis pre phuv. ²³ Savore kraľa pal e phuv avenas ke leste te šunel o godaveripen, so les diňa o Del. ²⁴ Berš pre beršeste, sako, ko avelas ke leste, anelas leske daros: rupune abo somnakune veci, gada, veci pro mariben, voňava oleji, grajen the mulicen.

²⁵ Le Šalamun sas maštalŋi prekal o 4 000 graja, maribnaskre verdana the 12 000 murša pro graja. Varesaven lendar likerelas ke peste andro Jeruzalem a oklen andre aver fori. ²⁶ Ov kralinelas upral savore kraľa pašal o paŋi Euftrat dži paš e phuv le Filištincengri the dži paš o paŋi Egipt. ²⁷ Sar o Šalamun kralinelas, sas andro

Jeruzalem ajci rup sar bara a ajci stromi cedri sar dziva figovňika pro judska brehi. ²⁸ O graja prekal o Šalamun pes anelas andral o Egipt the andral aver phuva.

Le Šalamunoskro meriben

²⁹ Savore okla veci pal o dživipen le Šalamunoskro hin pisimen andro Zvitkos le prorokoskro Natanoskro the andro Prorocivos le Achijoskro andral o Šilo, the andro Videňja le Jedoskre, andre save hin pisimen the pal o kralis Jeroboam, savo sas le Nebatoskro čhavo. ³⁰ O Šalamun kralinelas andral o Jeruzalem upral calo Izrael saranda (40) berš. ³¹ Sar muľa, parunde les andro Foros le Davidoskro, leskre dadeskro. Pal leste ačhiľa kraliske leskro čhavo o Rechabeam.

10

O Izrael rozđelimen pro duj seri

¹ O Rechabeam geľa andro Šichem, bo ode avle savore Izraeliti, hoj les te ačhaven kraliske. ² Sar pes pal oda došunđa o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, sar sas andro Egipt, kaj denašľa le Šalamunostar, geľa pale andral o Egipt. ³ Bičhade pal leste, hoj te avel ode. Avke o Jeroboam savore Izraelitenca avle ko Rechabeam a phende leske: ⁴ „Tiro dad o Šalamun pre amende thođa pharo jarmos, ale tu akana ker lokeder e phari buči the o jarmos, so pre amende thođa tiro dad, a amen tuke služinaha.“

⁵ O Rechabeam lenge odphenda: „Džan a aven ke ma pal o trin džives a odphenava tumenge.“ Avke o manuša odgele het.

⁶ Palis pes o Rechabeam radzinelas le phuredere vodcenca, save služinenas angloda leskre dadeske le Šalamunoske: „So mange poradzinen, sar te odphenel kale manušenge?“

⁷ On leske odphende: „Te aveha lačo ke kala manuša a kereha lenge avke, sar tutar mangel, on tuke furt služinena pačivalones.“

⁸ Ale o Rechabeam na priiła e rada le phuredere vodcengri, ale phučelas le terne muršendar, save jekhetane leha baronas avri a denas les godi. ⁹ Phučła lendar: „So mange radzinen tumen? Sar te odphenel kale manušenge, save man mangel, hoj lenge te kerav lokeder oda jarmos, so pre lende thođa miro dad?“

¹⁰ O terne murša leske odphende: „Le manušenge, save ke tu avle a phende, hoj tiro dad pre lende thođa pharo jarmos, a kamen, hoj tu lenge oda te keres lokeder, phen kavke: ‚Miro cikno anguš hino thuleder, sar sas mire dadeskro calo pasos. ¹¹ Miro dad pre tumende thođa pharo jarmos, ale me pre tumende thovava meksa phareder! Miro dad tumen marelas le bičociha, ale me tumen marava le bare bičoha*!‘ “

¹² O Jeroboam pro trito džives avla savore manušenca ko Rechabeam, avke sar lenge phenda o kralis: „Aven ke ma trine dživesenca!“

¹³ O kralis odphenda le manušenge zorales a na

* **10:11** 10,11 E hebrejiko čhib: Me tumen marava le škorpijonenca!

priiła e rada le vodcengri. ¹⁴ Vakerelas lenca avke, sar leske phende o terne murša: „Miro dad pre tumende thođa pharo jarmos, ale me pre tumende thovava meksa phareder! Miro dad tumen marelas le bičociha, ale me tumen marava le bare bičoha!“ ¹⁵ Avke o Rechabeam na priačila pre oda, so kamenas o manuša. Kada kerda o Del, hoj pes avke te ačhel, sar phenda o RAJ le Jeroboamoske prekal o Šilončanos Achijah.

¹⁶ Sar savore Izraeliti dikhle, hoj o kralis o Rechabeam len na šunda, phende leske:

„Nane amen nič le Davidoha!

So amen hin le Izajoskre čhaha?

Andre peskre stani, Izrael!

Akana, David, starin tut pal peskro kher!“

A kavke savore Izraeliti gele khere ¹⁷ a o Rechabeam kralinelas ča upral o Izraeliti, save bešenas andro judska fori.

¹⁸ Palis o Rechabeam bičhadā ko Izraeliti le Hadoram, savo sas ačhado upral o buča, ale on les murdarde le barenca. Sar pes pal oda došunda o Rechabeam, sigo bešla pro verdan a denašla odarik andro Jeruzalem. ¹⁹ Avke pes calo Izrael vzburiŋda pre le Davidoskri famelija a oda likerel dži adadžives.

11

O Šemajah prevakerel ko Rechabeam

¹ Sar avla o Rechabeam andro Jeruzalem, diňa te zvičinel andro mariben pro Izrael 180 000 avrikidle slugaden andral o kmeňos Juda

the Benjamin. Bo kamla pale te dochuden o krališagos le Rechabemoske.

² Akor o RAJ prevakerda ko murš le Devleskro ko Šemajah: ³ „Phen le Rechabemoske, le Šalamunoskre čhaske, le judske kraliske, the savore Izraelitenge andre Judsko the Benjamin, ⁴ hoj o RAJ kada phenel: ‚Ma džan pro mariben pre tumare phrala. Sako mi džal pale khere, bo me kada kerdom.‘ “ On šunde le RAJESKRO lav a na gele andro mariben pro Jeroboam.

O Rechabeam zorařarel o fori

⁵ O Rechabeam geľa te bešel andro Jeruzalem a andre Judsko ačhađa o ohradzimen fori: ⁶ o Betlehem, Etam, Tekoa, ⁷ Bet-Cur, Socho, Adulam, ⁸ Gat, Mareša, Zif, ⁹ Adorajim, Lachiš, Azeka, ¹⁰ Cora, Ajalon the o Hebron. Ola sas o ohradzimen fori andre Judsko the andro Benjamin. ¹¹ Zorařarda o muri, ačhađa andre ola fori le velitelen a thoda andre o chabena, olejos the mol. ¹² Andre dojekh foros diňa kopiji the štiti a kaleha len igen zorařarda. Avke le Rechabemoske ačhile o kmeňi Juda the Benjamin.

O Leviti the o rašaja aven andre Judsko

¹³ Akor o rašaja the savore Leviti andral calo Izrael, pes pridine ke leste. ¹⁴ O Leviti omukle peskre mali the khera a gele andre Judsko the andro Jeruzalem, bo o Jeroboam peskre čhavenca lenge na domukla, hoj te služinen sar le RAJESKRE rašaja. ¹⁵ Avke o Jeroboam peske korkoro ačhađa rašajen, hoj te služinen pro thana, kaj lašarenas le kozen the gurunňoren,

so lenge kerďa sar modli. ¹⁶ Ale andral dojekh izraeliko kmeňos avle pal o Leviti andro Jeruzalem o manuša, save cale peskre jileha rodenas le RAJES, le Izraeloskre Devles, hoj te anen o obeti peskre dadengre Devleske. ¹⁷ Avke zoralarde o krališagos andre Judsko a trin berš ačhenas paš o Rechabeam, bo kala berša phirenas pal o drom le Davidoskro the le Šalamunoskro.

Le Rechabeamoskri famelija

¹⁸ O Rechabeam peske ila romňake la Machalata, savake sas dad o Jerimot, le Davidoskro čhavo. Lakri daj sas e Abihajil, e čhaj le Izajoskre čhaskri, le Eliaboskri. ¹⁹ Le Rechabeam sas laha trin čhave: o Jeuš, Šemarijah the o Zaham. ²⁰ Palis peske ila romňake la Maacha, le Absolonoskra čha. Laħa les sas štar čhave: o Abijah, Ataj, Zizas the o Šelomit. ²¹ Maškar savore peskre romňija the romňija-služobňički, o Rechabeam nekbuter kamelas la Maacha, le Absolonoskra čha. Sas les dešuocho (18) romňija a šovardeš (60) romňija-služobňički, savenca les sas bišuocho (28) muršora the šovardeš (60) čhajora.

²² O Rechabeam ačhaďa le Abijah, la Maachakre čhas, vaš o vodcas maškar peskre phrala, bo kamla, hoj ov te ačhel kralis. ²³ O Rechabeam kerďa godaha: Thoďa peskre čhaven všadzik andre judsko phuv the andre benjamiňiko phuv, andre savore ohradzimen fori. Diňa len pherdo chaben a ila lenge but romňijen.

12

O Šišak džal pro Jeruzalem

¹ Sar o Rechabeam zoralarda peskro krališagos a zoralila, omukla jekhetane le Izraelitena o zakonos le RAJESKRO. ² A Sar o Rechabeam kralinelas pandž berš, avla o egiptsko kralis o Šišak pro Jeruzalem pro mariben, bo na sas pačivale le RAJESKE. ³ Avla le 1 200 maribnaskre verdanena, 60 000 muršena pro graja the but slugadenca andral o Egipt, andral e Libija, andral o Sukot the andral o Kuš. ⁴ Domarda a zaila o ohradzimen fori andre Judsko a dogela dži paš o Jeruzalem.

⁵ Akor avla o prorokos Šemajah ko Rechabeam the ko judska vodci, save denašle le Šišakostar andro Jeruzalem. Phenda lenge: „Kavke phenel o RAJ: ‚Tumen man omuklan, vašoda the me tumen omuklom a diňom andro vasta le Šišakoske.‘ “

⁶ Pre oda o kralis the o izraelika vodci pes pokorinde a phende: „O RAJ hino čačipnaskro.“

⁷ Sar o RAJ dikhla, hoj pes pokorinde, prevakerda ko Šemajah a phenda: „Vašoda, hoj pes pokorinde, na zničinava len, ale len zachraňinava. Miri cholí na mukava pro Jeruzalem prekal o Šišak. ⁸ Ale on ena tel leskri zor, hoj te siklon a te džanen či hin feder te služinel mange, abo le kralenge andral aver phuva.“

⁹ O egiptsko kralis Šišak geľa pro mariben pro Jeruzalem a ila savoro barvalipen andral o Chramos le RAJESKRO the andral o palacis. Iľa savoro, the o somnakune štiti, so diňa te kerel o

Šalamun. ¹⁰ Palis o Rechabeam pre lengro than diña te kerel o štiti le bronzostar a diña len le velitelenge upral o stražnika, save stražinas o vchodos andro palacis. ¹¹ Kecivar džalas o kralis andro Chramos le RAJESKRO, o stražnika lenas o štiti a džanas leha, a palis len thovenas andro kher le stražnikengro. ¹² Vašoda, hoj o Rechabeam pes pokorinda, o RAJ preachiła pre leste te el cholamen a na zničinda les calkom. A sas len pale bach andre Judsko.

Sar o Rechabeam kralinelas

¹³ O kralis Rechabeam achiła zoralo kralis andro Jeruzalem. Sas leske saranda the jekh (41) berš, sar achiła kraliske. Kralinelas dešuefta (17) berš andro foros Jeruzalem, andro foros, so peske kidña avri o RAJ maškar savore izraelika fori, hoj ode les te lašaren. Le Rechabeamoskri daj pes vičinelas Naama a sas Amončanka. ¹⁴ Ov kerelas o nalačhipen, bo na rodelas le RAJES cale peskre jileha.

¹⁵ Savore veci, so kerđa o Rechabeam ešebnovarestar, medik na muła, hine pisimen andre leskro rodokmeños the andro zvitki, save pisinde o proroka Šemajah the Ido. Maškar o Rechabeam the Jeroboam sas furt o maribena.

¹⁶ Sar o Rechabeam muła, parunde les andro Foros le Davidoskro. Pal leste achiła kraliske leskro čhavo, o Abijah.

13

O Abijah kralinel upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael kralinelas o Jeroboam dešuohtoto (18.) berš, achiła andre Judsko

kraliske o Abijah ² a kralinelas andro Jeruzalem trin berš. Leskri daj sas e Michaja, le Urieloskri čhaj andral e Gibeaa.

Sar sas o mariben maškar o Abijah the Jeroboam ³ o Abijah džalas pre leste le 400 000 zorale slugadenca, ale o Jeroboam džalas pre leste le 800 000 zorale slugadenca.

⁴ Akor o Abijah ačhila pro verchos Cemarajim andre efrajimiko phuv a phenda: „Šun man, Jeroboam the calo Izrael! ⁵ Či tumen na džanen, hoj o RAJ, o Del le Izraeloskro, kerđa le Davidoha zmluva, so pes na del te prephagel*, hoj diña leske the leskre potomkenge o krališagos upral o Izrael pro furt? ⁶ Ale o Jeroboam le Nebatoskro čhavo, savo sas sluhas le Šalamunoske, pes vzburiŋđa pre peskro raj. ⁷ Akor pes pašal leste zgele o nalačhe manuša the zbujňika a ačhade pes pro Rechabeam, pre le Šalamunoskro čhavo. Ov sas mek ternoro a na sas mek skušimen, hoj anglal lende te obačhel.

⁸ Gondolinen tumenge, hoj šaj zviťazinen upral le RAJESKRO krališagos, so hino andro vasta le Davidoskre čhavage? Zviťazinena, bo san but džene? Bo hin tumenca the o somnakune gurumňora, so tumenge kerđa o Jeroboam sar devlen? ⁹ Či na tradlan avri le RAJESKRE rašajen, le Aronoskre potomken the le Leviten? Či na ačhadan peske le rašajen, avke sar aver narodi? Se dojekh dženo, ko kamel te el rašaj, anel terne

* **13:5** 13,5 E hebrejiko čhib: e zmluva le loneskri

bikos the efta bakren a avke ačhel rašaj tumare devlengē, so nane nič.

¹⁰ Ale amaro Del hino o RAJ, a amen les na omuklam. Amare rašaja, save služinen le RAJESKE, hine le Aronoskre potomki a o Leviti lenca služinen. ¹¹ Sako tosara the rači anen le RAJESKE o labarde the voňava obeti a thoven o mare pro žužo skamind. Sako rat labaren o lampi pro somnakuno svietňikos. Amen dolikeras o prikazaňja le RAJESKRE amare Devleskre, ale tumen les omuklan! ¹² Vašoda o Del hino amaro vodcas a sar leskre rašaja trubinena, hoj te den znameňje pro mariben, ov amen lidžala pre tumende!

Muršale andral o Izrael, ma džan pes te marel le RAJEHA, savo hino Del tumare dadeskro! Na ela tumen bach!“

¹³ Medik o Abijah vakerelas, o Jeroboam bičhađa jekh partija muršen pre judsko armada palunestar. Avke on ačhenas anglo Judejci, ale okla murša sas pal lende. ¹⁴ Sar pes o Judejci visarde a dikhle, hoj aven pre lende the palunestar, chudle te vičinel pro RAJ, hoj lenge te pomožinel. O rašaja trubinenas pro trubi ¹⁵ a o Judejci chudle te viskinel maribnaskre hangoha. O Abijah len lidžalas andro mariben a o Del zničindā le Jeroboam the leskra armada angle lende. ¹⁶ Avke o Izraeliti denašle anglo Judejci a o Del len diňa andre lengre vasta. ¹⁷ O Abijah the leskre manuša zvitazinde upral lende a le izraelike muršendar peľa andro mariben jepaš milionos murša. ¹⁸ Akor sas o Izraeliti

pokorimen a o Judejci pes imar na daranas, bo pes zmukenas pro RAJ, pre lengre dadengro Del.

¹⁹ O Abijah dureder džalas pal o Jeroboam a zaila leskre fori o Betel, Ješanah the Efron lengre gavenca. ²⁰ Avke le Jeroboam imar šoha na sas e zor, so les sas, medik kralinelas o Abijah. Palis les o RAJ avke dukhada, hoj muľa.

²¹ Ale le Abijoskri zor sas furt bareder. Iľa peske dešuřtar (14) romňijen, savenca les sas biřuduj (22) murřora a deřuřov (16) řhajora.

²² Savore aver veci, so o Abijah kerđa, the leskro vakeriben, hine pisimen andro zvitkos le prorokoskro Idoskro. ²³ Sar o Abijah muľa, parunde les andro Foros le Davidoskro. Pal leste ařhila kraliske leskro řhavo, o Asa. Sar ov kralinelas, sas deř berř smirom andre phuv.

14

O Asa kralinel upral e Judsko

¹ O Asa kerelas oda, so sas le RAJESKE, leskre Devleske, pre dzeka. ² Zňiřinda o oltara the o uře thana pro lařariben, phagerđa o sveta slupi a řhingerđa tele la Ařerakre slupi. ³ Le manuřenge andral e Judsko prikazinda, hoj te lařaren le RAJES, peskre dadengre Devles, a te dolikeren leskro zakonos the prikazaňja. ⁴ Ov andre cali judsko phuv zňiřinda o modlengre thana the o kadidloskre oltara. Medik ov kralinelas, sas smirom andre oda kraliřagos. ⁵ Andre Judsko o Asa ařhavelas o ohradzimen fori, bo andre odi phuv sas smirom. Andre ola

berša ňiko na avla pre leste pro mariben, bo o RAJ leske diňa o smirom.

⁶ Phenda le manuŝenge andral e Judsko: „Zoraľaras kala fori oleha, hoj ačhavaha pašal lende o muri, o veži, brani the zavori. Kadi phuv hiňi furt amari, bo kerahas oda, so amendar kamelas o RAJ amaro Del. Rodahas le RAJES a diňa amenge o smirom pal dojekh sera.“ Avke ačhavenas o fori a sas len bach.

⁷ Le Asa sas le kmeňostar Juda 300 000 murša, savende sas o kopiji the bare šfiti, a le Benjam-inčanendar les sas 280 000 murša, savende sas o cikneder šfiti the luki. Kala savore sas zorale murša.

⁸ O Zerach andral o Kuš geľa pre lende pro mariben la milionoskra armadaha le kmeňostar Juda the trin ŝel (300) maribnaskre verdanenca a dogeľa dži paš e Mareša. ⁹ O Asa džalas pre leste peskre muršenca a pripravinde pes pro mariben andre dolina Cefata paš e Mareša.

¹⁰ O Asa mangelas le RAJES, peskre Devles: „RAJEJA, ča tu jekh šaj pomožines le slabenge andro mariben pro zorale. Pomožin amenge, RAJEJA, Devla amaro, bo pre tute pes mukas. Andre tiro nav amen džas pre kadi bari armada. RAJEJA, tu sal amaro Del a ňiko anglal tute na obačhela.“

¹¹ Avke o RAJ pomožinda le Asaske the leskra armadake te zviťazinel upral o Kušijci. On chudle odarik te denašel ¹² a o Asa pal lende džalas peskra armadaha dži ko Gerar. Ode o RAJ peskra armadaha murdarde ajci Kušijcen, hoj ča vajkeci lendar ačhile džide. A odligende odarik igen but veci. ¹³ On palis lokes domarde

the savore gava pašal o foros Gerar vašoda, bo avla pre kala manuša bari dar le RAJESTAR. A odligende odarik savore lače veci, save ča kamenas. ¹⁴ Džanas the pre le pastjerengre tabora a odligende odarik igen but bakren the řaven. Avke gele pale andro Jeruzalem.

15

O Asa zničinel o modli andre Judsko

¹ Akor le Devleskro duchos avla pro Azarijah, pro čhavo le Odedoskro. ² Ov geľa anglo kralis Asa a phenda leske: „Šunen man, Asa the savore manušale andral e Judsko the andral o Benjamin! O RAJ ela tumenca, te tumen avena leha. Te les rodena, dela pes tumenge te arakhel. Ale te tumen lestar odvisarena, the ov pes tumendar odvisarela. ³ But časos sas o Izrael bijal o čačo Del the bijal o rašaj, savo sikavel o zakonos. ⁴ Ale sar pes andre peskro pharipen visarenas ko RAJ, ko Del, a mangelas les, delas pes lenge te arakhel. ⁵ Andre ola dživesa sas bari dar te džal varekhaj, bo maškar o manuša andre savore phuva sas baro řepokoj. ⁶ Jekh narodos džalas pre aver narodos a jekh foros pre aver foros, bo o Del pre lende domukla dar the pharipen. ⁷ Ale tumen aven zorale a na preačhen te kerel e buči, bo chudena o počiřiben.“

⁸ Kala prorocka lava, so vakerelas o Azarijah, zoralarde le Asa. Ov zničinda o modli andre cali Judsko the Benjamin the andro fori, save zaila andro Efrajimika brehi. Palis prikerđa the

le RAJESKRO oltaris, so sas andre chramoskri dvora.

⁹ Palis o Asa vičinda savore manušen andral e Judsko, Benjamin the le manušen andral o Efrajim, Menaše the Šimeon, save ode gele te bešel. Bo but Izraeliti pregele ko Asa, sar dikhle, hoj leha hino o RAJ, leskro Del.

¹⁰ Savore pes zgele andro Jeruzalem, sar o Asa kralinelas dešupandž (15) berš a trin čhon.

¹¹ Oda džives obetinde le RAJESKE olestar, so pal o mariben ande andral o Gerar: efa šel (700) gurumnen the efa ezera (7 000) bakren.

¹² On ile vera, hoj lašarena le RAJES le dadengre Devles cale peskre jileha the dušaha. ¹³ Dojekh, ko na lašarela le RAJES, le Izraeloskre Devles, mušinel a te merel, či ela terno abo phuro, či murš abo džuvli. ¹⁴ Ile vera anglo RAJ a palis radisaŕonas zorale hangoha, a trubinas pro trubi the rohi. ¹⁵ Savore manuša andre Judsko sas andro baro radišagos, bo odi vera ile cale peskre jileha. Rodenas le RAJES a ov pes lenge diňa te arakhel. Avke len o RAJ diňa smirom savore lengre ņeprijaťelendar.

¹⁶ O Asa čhiďa tele pal o tronos peskra baba, la kralovna Maacha, bo kerďa slupos la Ašerake. Palis oda slupos čhinda tele, phagerďa a labarďa andre dolina Kidron. ¹⁷ O Asa sas cale jileha oddino le Devleske andre calo peskro dživipen, kajte na zňičinda andro Izrael savore thana, kaj lašarenas le modlen. ¹⁸ Preligenda andro Chramos le Devleskro o dari, so leskro dad the ov pošvecinde: o rup, o somnakaj the o sersamos prekal o Chramos.

¹⁹ Avke na sas ode o mariben, dži andro tranda the pandžto berš (35) sar kralinelas o Asa.

16

O kralis Baaša džal pro Asa

¹ Sar andre Judsko kralinelas o Asa tranda the šov (36) berš, o izraeliko kralis Baaša geľa pro mariben pre Judsko. Zoralarda o foros Rama, hoj ňiko le manušendar pes te na dochudel avri aňi andre Judsko.

² O Asa iľa savoro rup the somnakaj andral o Chramos le RAJESKRO the palacis a bičhada oda peskre služobňikenca andro Damašek ko kralis Ben-Hadad. Diňa leske te phenel: ³ „Maškar amende mi el phandľi e zmluva, avke sar angloda sas maškar amare dada. Kada rup the somnakaj tuke bičhavav sar daros. Mangav tut, zrušin e zmluva, so phandľal le izraelike kraliha Baašaha, hoj te džal het peskre slugadenca andral miri phuv!“

⁴ O Ben-Hadad kerďa avke, sar leske phenda o Asa a bičhada peskre veliteľen la armadaha pro izraelika fori. On domarde o fori Ijon, Dan, Abel-Majim the savore fori le Naftaliskre, kaj sas odthodo o chaben. ⁵ Sar pes pal oda došunda o Baaša, preačila te kerel o buča pro foros Rama. ⁶ Avke o kralis Asa prikazinda savore manušenge andre Judsko, hoj te odligenen andral e Rama o bara the o kašta, savenca o Baaša ačhavelas o foros. Palis o Asa ole barenca the kaštenca zoralarda o fori Geba the Micpa.

O prorokos dovakerel le kraliske

⁷ Akor avla ko kralis Asa o prorokos Chanani a phenda leske: „Vašoda, hoj tut zmuklal pro aramejiko kralis a na pro RAJ, pre tiro Del, naši zviřazines upral e armada le aramejike kraliskri.

⁸ Či bisterdal, savi bari armada sas le Kušijcen the le Libijčanen a keci len sas maribnaskre verdana the murša pro graja? Ale tu pes zmuklal pro RAJ, a vašoda len tuke diňa andro vasta. ⁹ Bo o jakha le RAJESKRE predikhen cali phuv, hoj te zoralarel olen, save hine leske oddine cale jileha. Na kerdal godaha, vašoda akanastar aveha furt andro mariben.“

¹⁰ Vaš kala lava o Asa cholisalila pro prorokos a thoda les andre bertena. Andre ođa časos o Asa trapinelas varesave peskre manušen.

Le Asaoskro meriben

¹¹ Savore aver veci, so kerda o kralis Asa ešebnovarestar, medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro.

¹² Sar o Asa kralinelas tranda the eňa (39) berš, igen nasvalila pro pindre. Ale aňi akor pes na visarda ko RAJ, hoj leske te pomožinel, ale ko doktora. ¹³⁻¹⁴ O Asa muľa, sar kralinelas saranda the jekh (41) berš a parunde les paš leskre phure dada andro hrobos, savo peske diňa te kerel andro Foros le Davidoskro. Pre leskro telos thode but voňava oleji a labarde bari jag pre leskri pačiv.

17

O Jošafat kralinel upral e Judsko

¹ Pal o Asa ačhiła kraliske leskro čhavo, o Jošafat. Ov zoralarda peskro krališagos anglo Izrael. ² Andre savore ohradzimen judska fori rozačhađa slugađen. Rozačhađa partiji slugađen the avrether andre Judsko the andro efrajimika fori, save domarda leskro dad o Asa.

³ O RAJ sas le Jošafatoha, bo phirelas pal o ešebna droma le Davidoskre, peskre dadeskre a na lašarelas le Baalen. ⁴ Ale služinelas peskre dadeskre Devleske, dolikerelas leskre prikazaňja a na kerelas sar o izraelika krala anglal leste. ⁵ Vašoda o RAJ zoralarda leskro krališagos a savore manuša andral e Judsko leske anenas dari. Avke ačhiła barvalo the slavno. ⁶ Ov sas pačivalo andre služba le RAJESKE a zničinda andre Judsko savore modlengre thana pro lašariben the la Ašerakre slupi.

⁷ Andro trito berš, sar kralinelas, bičhađa kale uradňiken andro judska fori, hoj te sikaven le manušen o zakonos le RAJESKRO: le Ben-Chajil, le Obadiah, le Zecharijah, le Netaneel the le Michajah. ⁸ Lenca sas the o Leviti Šemajah, Netanijah, Zebadijah, Asahel, Šemiramot, Jonatan, Adonijah, Tobijah, Tob-Adonijah the o rašaja Elišamas the Joram. ⁹ Ile peha o zakonos le RAJESKRO, prepħirde savore judska fori a sikavenas le manušen.

¹⁰ Pro narodi, save sas pašal e Judsko, avla bari dar le RAJESTAR, avke ňiko lendar na džalas pro mariben pro Jošafat. ¹¹ A varesave Filištinci anenas le Jošafatoske dari the počinenas leske daň. O Arabi leske anenas efta ezera the efta šel (7 700) capen the bakren.

¹² O Jošafat sas furt zoraleder. Andre Judsko ačhađa ohradzimen fori the o fori le skladenca, ¹³ kaj odthovenas but chaben. Likerelas andro Jeruzalem le nekfeder slugađen, ¹⁴ save sas rozdelimen andro partiji pal peskre fajti.

Andre Judsko o veliteľa upral o ezeros sas:
 o Adnah le 300 000 zorale slugađenca,
¹⁵ dujto o Jochanan le 280 000 slugađenca
¹⁶ a trito o Amasiah le Zichriskro čhavo,
 savo korkoro pestar gela andre služba le
 RAJESKRI, le 200 000 slugađenca.

¹⁷ Andral o Benjamin:
 o Eljadas, o zoralo slugađis, le 200 000
 slugađenca le lukenca the štitenca
¹⁸ a dujto o Jehozabad le 180 000 vizbrojimen
 slugađenca.

¹⁹ Kala služinenas le kraliske andro Jeruzalem a mek the aver slugađa, saven rozačhađa andro ohradzimen fori pal cali judsko phuv.

18

O Micha dovakerel le Achaboske

¹ Le kralis Jošafat andral e Judsko sas igen baro barvalipen the slava. Leskro čhavo peske iľa romňake le Achaboskra čha, vašoda o kraľa ačhile famelija. ² Pal varesave berša gela ko Achab andre Samarija. O Achab prekal o Jošafat the leskre manuša murdarda but bakren the gurnmnen. A paš oda les kerelas upre pro mariben pro Ramot-Gilead. ³ Avke o izraeliko kralis

Achab phučla le judske kralistar le Jošafatostar: „Aveha manca pro mariben pro Ramot-Gilead?“

O Jošafat leske odphenda: „Me the mire murša sam jekhetane tuha a džaha tumenca andro mariben.“⁴ Ale o Jošafat phenda le izraelike kraliske: „Phuč ešeb so phenel pre oda o RAJ.“

⁵ Avke o Achab zvičinda vaj štar šel (400) proroken, a sar sas jekhetane, phučla lendar: „Šaj džav pro mariben pro Ramot-Gilead, abo na?“

„Dža!“ odphende leske. „O RAJ les dela le kraliske andro vasta!“

⁶ Ale o Jošafat phučla: „Nane ade mek aver prorokos le RAJESKRO, hoj lestar te phučas?“

⁷ O Achab leske odphenda: „Hin ade mek o Micha, le Jimloskro čavo, prekal savo šaj phučas le RAJESTAR, ale me les našti avri ačhav, bo šoha mange nič lačo na prorokinel, ča nalačo.“

„Ma vaker avke, kralina!“ phenda o Jošafat.

⁸ Avke o Achab vičinda jekhe uradnikos a phenda leske: „Sigo dža a an mange le Micha, le Jimloskre čhas!“

⁹ O Achab the o Jošafat bešenas pre peskre troni andre Samarija paš e foroskri brana pre oda than, kaj pes marel avri o zrnos, a sas urde andro kralengre plašti a savore proroka anglal lende prorokinenas. ¹⁰ Jekh lendar, o Cidkijah, le Kenaaniskro čavo, peske kerda trastune rohi a vičinelas: „Kada phenel o RAJ: ‚Kale rohenca predemeha le Aramejčanen, medik len na murdareha.‘ “

11 Savore proroka kavke prorokinenas: „Dža pro Ramot-Gilead a ela tumen bach! Bo o RAJ les dela tuke andro vasta.“

12 Oda murš, savo geľa pal o Micha, phendã leske: „Dikh, savore proroka prorokinenas le kraliske bach. The tu prorokin bach sar ola proroka!“

13 Ale o Micha leske odphendã: „Avke sar dživel o RAJ, me vakerava ča oda, so phenela miro Del.“

14 Sar o Micha avľa ko Achab, phučľa lestar: „Šaj džas pro Ramot-Gilead, abo na?“

„Džan a zvíťazinena. O RAJ les dela andre tumare vasta!“ phendã leske.

15 Ale o kralis leske phendã: „Kecivar tuke mušnav te phenel, hoj sar manca vakeres andro nav le RAJESKRO, hoj mange te phenes ča o čačipen?“

16 O Micha phendã: „Dikhľom calo Izrael rozchido pal o verchi sar bakroren bi o pastjeris. A o RAJ phendã: ‚Kale manušen nane ko te lidžal. Mi džal sako pale khere andro smirom.‘ “

17 Akor phendã o Achab le Jošafatoske: „Na phendom tuke, hoj mange na prorokinel nič lačo, ča nalačo?“

18 O Micha mek phendã: „Šunen akana o lav le RAJESKRO! Dikhľom le RAJES te bešel andro ňebos pre leskro tronos a savore aňjelen te ačhel pašal leste. 19 O RAJ lendar phučľa: ‚Ko kerela upre le izraelike kralis Achab, hoj te džal pro mariben andro Ramot-Gilead, hoj ode te merel?‘ Jekh phenelas kavke a dujto kavke. 20 Androda avľa varesavo duchos anglo RAJ a phendã: ‚Me

leha thovava avri!‘ A o RAJ lestar phučľa: ‚Sar?‘
²¹ Avke oda duchos phendľa: ‚Me kerava, hoj o proroka le Achaboske te klaminen.‘ O RAJ phendľa: ‚Dža a ker ada. Ela tut bach!‘²² Akana pes avke the ačhila! O RAJ kerďa, hoj savore tire proroka tuke te klaminen. O RAJ diňa avri pre tu e bibach.“

²³ Androda o Cidkijah, le Kenaaniskro čhavo, geľa ko Micha, demaďa les pal o muj a phendľa: „Kana mandar geľa het o Duchos le RAJESKRO, hoj te vakernel tuha?“

²⁴ O Micha phendľa: „Tu korkoro dikheha andre oda džives, sar denašeha tut te garuvel kher kherestar.“

²⁵ Akor o Achab prikazindľa: „Chuden le Micha a lidžan les ke le foroskro velitelis Amon the ko kraliskro čhavo Joaš. ²⁶ Phenen, hoj o kralis kavke prikazinel: ‚Thoven les andre bertena a den les te chal ča maro the paňi, medik na avava bachtales pale.‘ “

²⁷ Ale o Micha phendľa: „Te tu aveha bachtales pale, akor o RAJ na vakereľas prekal ma.“ A mek phendľa: „Šunen ada, savore manuša!“

Le Achaboskro meriben

²⁸ O izraeliko kralis Achab the o judsko kralis Jošafat gele pro mariben pro Ramot-Gilead. ²⁹ A o Achab phendľa le Jošafatoske: „Me man preurava andre aver gada sar džava andro mariben, ale tu pre tu muk tiro kraliskro plašfos.“ Avke o Achab pes preurďa andre aver gada a geľa andro mariben.

³⁰ O kralis andral o Aram prikazindľa peskre velitelenge upral o maribnaskre verdana: „Te

na džal tumenge pal ñikaste, ča pal o izraeliko kralis.“ ³¹ Sar o veliteľa dikhle le Jošafat, gondolinde peske, hoj oda hino o izraeliko kralis a gele pre leste. Akor o Jošafat zvičinda a o Del leske pomožinda a visarda len lestar. ³² Sar o veliteľa pre oda avle, hoj oda nane o Achab, preačhile pre leste te džal.

³³ Androda varesavo slugadiš ča avke livinda andral o lukos a trafinda le Achab maškar o pancjeris. Avke phenda o Achab le manušeske, savo lidžalas leskro verdan: „Visar tut a lidža man het andral o mariben, bo som zrañimen.“

³⁴ Ale oda džives o mariben sas zoralo, avke o Achab mušinda te ačhel dži rači andro verdan anglo Aramejčana, a sar zagela o kham, mula.

19

O prorokos dovakerel le Jošafatoske

¹ O judsko kralis Jošafat avla bachtale pale khere andro Jeruzalem. ² Arakhla pes leha o prorokos Jehu, le Chananiskro čhavo, a phenda leske: „Gondolines tuke, hoj hin mištes te pomožinel le bijedevleskre manušenge a te sikavel o jileskeriben olenge, ko džan pro RAJ? Vašoda hin pre tute le RAJESKRI choli. ³ Ale o RAJ paš tu arakhla the vareso lačho: Tu zničinda savore slupi la Ašerakre andral odi phuv a kamehas te kerel oda, so hin le Devleske pre dzeka.“

O Jošafat ačhavel sudcen

⁴ Kajte o Jošafat bešelas andro Jeruzalem, gela pale ko manuša la Beer-Šebatar dži paš o Efrajimika brehi, hoj te vakerel le manušenca,

hoj pes pale te visaren ko RAJ, savo hino Del lengre phure dadengro. ⁵ Andre dojekh ohradzi-
 imen foros andre judsko phuv ačhađa sudcen.
⁶ Phenda le sudcenge: „Den mištes pozoris
 pre oda, so kerena, bo na sudzinen andre le
 manuškro nav, ale andro nav le RAJESKRO. Ov
 hino tumenca paš dojekh sudos, sar sudzinena
 varekas. ⁷ Vašoda keren peskri buči pačivalones
 a mi el tumen dar anglo RAJ, bo o RAJ amaro Del
 hino čačipnaskro, na kidel peske avri manušen,
 aňi na del pes te cinel.“

⁸ Palis o Jošafat the andro Jeruzalem ačhađa
 Leviten, rašajen the anglune muršen sar sudcen,
 hoj te sudzinen le manušen, sar len ela vareso
 maškar peste abo sar vareko na dolikerela o
 zakonos le RAJESKRO. ⁹ Palis o Jošafat lenge
 prikazinda: „Keren oda pačivalones, cale jileha
 a mi el tumen dar anglo RAJ. ¹⁰ A sar avena
 angle tumende o manuša andral aver fori, hoj
 len te rozsudzinen – či džala pal oda, hoj vareko
 varekas murdarda, abo hoj vareko na dolikerđa
 o zakonos, o prikazaňja abo le RAJESKRE lava –
 mušinen lenge te dovakerel, sar pes te likerel,
 hoj te na keren binos anglo RAJ, hoj le RAJESKRI
 choli te na avel pre tumende the pre tumare
 manuša. Keren oda avke a na ela tumen binos.

¹¹ O Amariah, o nekbareder rašaj, roz-
 sudzinela savore RAJESKRE veci. O Zebadiah, le
 Jišmaeloskro čhavo, savo hino vodcas upral o
 kmeňos Juda, rozsudzinel a savore kraliskre veci
 a o Leviti ena o uradňika paš o sudos. Aven
 šmela a o RAJ mi el oleha, ko kerela mištes.“

20

O mariben le Edomčanenca

¹ Pal varesavo časos gele pro mariben pro Jošafat o Moabčana, o Amončana a lenca varesave Meunci.

² Varesave manuša avle a phende le Jošafatoske: „Igen bari armada avel pre tu andral o Edom pal aver sera le morostar. Hine imar andro Chacecon-Tamar, oda andro En-Gedi.“ ³ O Jošafat predarandiła a mangelas le RAJES so te kerel. A andre cali judsko phuv diňa avri o postos. ⁴ Palis pes zgele andro Jeruzalem o manuša andral dojekh judsko foros a mangenas le RAJES, hoj lenge te pomožinel.

⁵ Avke o Jošafat ačhiła maškar savore manuša angle nevi dvora andro Chramos le RAJESKRO ⁶ a phenda:

„RAJEJA, Devla amare dadengro, či na sal Del pro nebos a na kralines upral savore narodi the krališagi? Andre tire vasta hin bari zor a ňiko anglal tute našti obačhel. ⁷ Devla amaro, či na tradljal avri anglal tiro izraeliko narodoš le manušen, so bešenas andre kadi phuv? Či la na diňal pro furt le Abrahamoskre potomkenge, savo sas tiro prijatelis? ⁸ Kade bešenas a ačhade tuke o Chramos prekal tiro nav a phende: ⁹ ‚Te avela pre amende varesavo nalačhipen, mariben, meribnaskro nasvaliben či bokh, a te avaha anglal tu angle kada Chramos – kaj tut lašaren – a chudaha te vičinel andre peskro pharipen ke tute, tu amen šuneha avri a zachraňineha.‘

¹⁰ Ale akana avle kade pre amende o Amončana, o Moabčana the o Edomčana. Tu na domuklal amare phure dadenge te zničinel kale naroden, akor sar džanas avri andral o Egipt, avke len obgele a na murdarde.

¹¹ Akana, dikh sar amenge visaren pale! Avle amen te tradel avri andral e phuv, savi amenge tu diňal. ¹² Devla amaro, či tu len na sudzineha? Amen sam bi e zor angle kadi bari armada, savi avel pre amende. Na džanas, so te kerel, ale amare jakha hine hazdle ke tute, bo ča jekh tu amenge šaj pomožines.“

¹³ Sar savore Judejci ačhenas anglo RAJ peskre čhavenca, romňenca the le muršorenca, ¹⁴ avla le RAJESKRO Duchos pro Levitas, savo sas maškar o manuša. Ov sas o Jachaziel, le Zecharijoskro čhavo andral le Asafoskri fajta a potomkos le Asafoskro prekal o Benajah, Jeiel the Mataniah.

¹⁵ Ov prevakerđa: „Šunen man, kralina Jošafat the savore manušale, save bešen andre Judsko the andro Jeruzalem! Avke tumenge phenel o RAJ: ‚Ma daran tumen a ma izdran kala zoraľa armadatar. Bo kada mariben nane tumaro, ale le Devleskro. ¹⁶ Tajsja džan pre lende, bo on akor avena upre la dolinakre dromeha Cic a arakhena len pro agor la dolinakro, angle pušťa Jeruel. ¹⁷ Tumen pes na mušinen te marel, ale rozačhaven pes a ačhen pro than. Avke dikhena sar tumen o RAJ zachraňinela, ó manušale andral e Judsko the andral o Jeruzalem! Ma daran tumen a ma izdran! Tajsja džan pre lende a o RAJ ela tumenca.‘ “

¹⁸ Avke o Jošafat bandila anglo RAJ le mujeha dži pre phuv a savore manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem pele pre phuv a lašarenas les. ¹⁹ Andre oda varesave Leviti andral o Kohatoskro the Korachoskro potomstvos uštile upre a zorale hangoha chudle te lašarel le RAJES, le Izraeloskre Devles.

²⁰ Avke pre aver džives sig tosara uštile a džanas andre pušta paš e Tekoa. Akor o Jošafat anglal lende zaačila a phenda: „Šunen man, manušale andral e Judsko the andral o Jeruzalem! Pačan le RAJESKE, amare Devleske, a obačena! Pačan the le prorokenge a avela amenge savoro avri!“ ²¹ Sar lenca dovakerđa, ačhađa spevaken, hoj te džan angle armada a te lašaren le RAJES le lavenca: „Palikeren le RAJESKE!

Leskro verno kamiben likerel pro furt!“

²² A soča chudle te gilavel a te lašarel le RAJES, o RAJ kerđa baro zmetkos maškar o Amončana, Moabčana the Edomčana*, save avle pre lende pro mariben. On korkore maškar peste pes chudle te marel. ²³ Avke o Moabčana the o Amončana gele pre edomiko armada a murdarde savoren. Palis pes visarde a murdarde jekh avres.

²⁴ Sar e judsko armada avla pre oda than, khatar dičhol pre pušta, dikhle pre phuv ča mule manušen. Ňiko lendar na ačila te dživel. ²⁵ O Jošafat peskre muršenca gela ke lende a ile savoro, so pal lende ačila. Arakhle paš

* **20:22** 20,22 E hebrejiko čhib: o murša andral o verchi Seir

lende igen but barvalipen, vzacna veci the gada. Kidle peske odarik ajci but, hoj oda na birinenas te lidžal. Ajci but barvalipen ode sas, hoj trin džives odarik hordinenas o veci. ²⁶ Pro štarto džives pes zgele andre dolina Beracha, kaj lašarenas le RAJES. Vašoda oda than pes dži adadžives vičinel le Berachoskri† dolina.

²⁷ Palis o Jošafat lidžalas cała armada pale andro Jeruzalem. Sas len baro radišagos, bo o RAJ lenge diňa o viťazstvo upral o űeprijateľa. ²⁸ Sar doavle andro Jeruzalem, gele paš o Chramos le RAJESKRO le bašavibnaha pro harfi, pro citari the pro trubi.

²⁹ Avke pes savore krališagi pašal lende chudle te daral le Devlestar, sar šunde, sar pes o RAJ marelas vaš o Izrael leskre űeprijateľenca. ³⁰ A o Jošafat kralinelas andro smirom, bo leskro Del leske diňa o smirom pal dojekh sera.

Sar o Jošafat dokralinda

³¹ Le Jošafatoske sas tranda the pandž (35) berš sar ačhila kraliske andre Judsko a kralinelas andro Jeruzalem bišupandž (25) berš. Leskri daj sas e Azuba, le Šilchioskri čhaj. ³² Ov kerelas oda, so anglal leste leskro dad o Asa a na odvisarda pes ole dromestar. So kerelas, sas le RAJESKE pre dzeka. ³³ Ale o thana kaj lašarenas le modlen na zničinda a o manuša mek furt lašarenas avre devlen a na peskre dadengre Devles.

³⁴ Savore aver veci, so o Jošafat kerđa, ešebnovarestar, medik na muľa, del pes te genel

† **20:26** 20,26 Beracha: te lašarel

andre Kronika le Jehuoskri, savo sas čhavo le Chananiskro. Oda hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

³⁵ Jekhvar pes o judsko kralis Jošafat dovakerda le izraelike kraliha Achazijoha, savo sas igen nalačo. ³⁶ On jekhetane ačhade o lodi paš o pristavos Ecjon-Geber. ³⁷ Ale o Eliezer, le Dodavahuoskro čhavo andral e Mareša, pro-rokinelas le Jošafatoske: „Vašoda, hoj tut dovakerdal jekhetane le Achazijoha, o RAJ zničinelada, so ačhadal!“ Avke e balvaj rozphagerda o lodi a šoha lenca na gele pro moros.

21

O Jehoram kralinel upral e Judsko

¹ O Jošafat muła a sas parundo andro kraliskro hrobos andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jehoram. ² Le Jehoram sas šov phrala: o Azarijah, Jechiel, Zecharijah, Azarjah, Michael the o Šefatiah. Kala savore sas le Jošafatoskre čhave. ³ O dad len diňa igen but rup, somnakaj the barvale veci a judska ohradzimen fori. Ale o krališagos diňa le Jehoramoske, bo sas ešebno čhavo.

⁴ Sar le Jehoramoste sas imar o krališagos zorales andro vasta, diňa te murdarel la šablaha savore peskre phralen the varesave izraelike vodcen. ⁵ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačhila kraliske a kralinelaš ochto berš andro Jeruzalem. ⁶ Kerelas o nalačhipen sar the le Achaboskri famelija the o izraelika krala, bo leskri romni sas le Achaboskri čhaj. Avke kerelas

oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ⁷ Ale o RAJ na kamelas te zničinel le Davidoskra fajta, prekal peskro služobňikos David. Bo phandľa leha zmluva a diňa les lav, hoj mukela furt varekas leskre potomkendar pro tronos.

⁸ Sar o Jehoram kralinelas, o Edomčana pes vzburinde pre Judsko a ačhade peske peskre kralis. ⁹ Avke o Jehoram geľa ode savore peskre velitelenca the maribnaskre verdanenca. Ode pes pašal leste pal savore seri rozačhade o Edomčana, ale ov le velitelenca pes rači predemate prekal lende a denašle het. ¹⁰ Ole dživesestar e Judsko na likerelas tel peskri zor o Edom.

Andre oda časos the o foros Libna pes vzburinda, bo o Jehoram omukľa le RAJES, peskre dadeskre Devles. ¹¹ Ačhađa andre Judsko the o thana, kaj lašarenas le modlen a aleha cirdelas le manušen andral o Jeruzalem the andral e Judsko andro binos.

Le Eliašiskro ľil

¹² O Jehoram chudňa ľil le prorokostar le Eliašistar a sas andre pisimen:

„Avke vakereľ o RAJ, o Del tire prapapuskro le Davidoskro: ‚Tu na phirehas pal oda drom, so tiro dad o Jošafat the o judsko kralis Asa, ¹³ ale phirehas pal ole droma so the o izraelika kraľa a ľidžahas le manušen andral e Judsko the andral o Jeruzalem, hoj te aven napačivale le RAJESKE, avke sar len ľidžalas the le Acha-boskri famelija. Tu murdardal the peskre phralen, save sas feder sar tu, ¹⁴ vašoda o RAJ

igen dukhavela tire manušen, tire čhaven the romňijen a zničinel a sa, so tut hin. ¹⁵ Tu aveha igen nasvalo pro vnutornosći a mušineha but te cerpinel, medik tuke o vnutornosći na avena avri. ‘‘

¹⁶ Palis o RAJ kerďa upre le Filištincen the le Araben, save bešen a pašes paš o Kušijci, hoj te džan pro mariben pro Jehoram. ¹⁷ On gele andre Judsko a ile andral le kraliskro palacis savoro, so ode arakhle: o barvalipen, leskre čhaven the romňijen. A ňiko leske na ačhiľa, ča o nekterneder čhavo, o Achazijah.

¹⁸ Pal kada savoro o RAJ mukľa pro Joram o nasvaliben pre džombra, so pes na delas te sasťarel. ¹⁹ O nasvaliben sas furt goreder a pal o duj berš andral leste avle avri o goja a muľa andro bare dukha. O manuša leske na labarde e bari jag pro vartišagos, avke sar leskre phure dadenge.

²⁰ O Jehoram ačhiľa kraliske, sar leske sas tranda the duj (32) berš a ochto berš kralinelas andro Jeruzalem. Ňikaske na sas pal leste pharo sar muľa. Parunde les andro Foros le Davidoskro, ale na andre le kralengre hrobi.

22

O Achazijah kralinel upral e Judsko

¹ O manuša andral o Jeruzalem ačhade pal o Jehoram kraliske leskre nekternedere čhas, le Achazijah. Bo savore leskre phuredere čhaven murdarde o živaňa, save avle jekhetane le Arabenca andro taboris.

² Le Achazijoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas jekh berš. Leskri daj sas e Atalija, savakro papus sas o izraeliko kralis o Omri.

³ The ov kerelas avke, sar le Achaboskri famelija, bo leskri daj les andre kada lidžalas.

⁴ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar le Achaboskri famelija, bo on ačhile leskre radci, sar muľa leskro dad. A oda les thovelas tele. ⁵ Ov len šunda the akor, sar geľa le Achaboskre čhaha le Joramoha – savo sas kralis andro Izrael – pro mariben pro aramejiko kralis Chazael andro Ramot-Gilead. Ode o Aramejčana zrañinde le Joram, ⁶ avke ov pes pale visarda andro Jezreel, hoj te sastol le ranendar. O judsko kralis Achazijah geľa te dikhel le Joram andro Jezreel, sar sas zrañimen.

⁷ Oda sas le Devlestar, hoj te perel o Achazijah vašoda, hoj sas te dikhel le Joram. Bo akor, sar sas ke leste, geľa pre lende o Jehu, le Nimšiskro čhavo, saves o RAJ pomazinda, hoj te zničinel le Achaboskra famelija. ⁸ Sar o Jehu murdarelas le Achaboskra famelija, arakhľa ode le vodcen andral e Judsko the le Achazioskre phraleskre čhaven, save leske služinenas, a o Jehu murdarda the len. ⁹ Palis rodenas le Achazijah a chudle les, sar pes garuvelas andre Samarija. Odarik les ande ko Jehu a sas murdardo. Parunde les, bo phende: „Leskro papus sas o Jošafat, savo sas cale jileha pačivalo le RAJESKE.“

Andre le Achazioskri famelija na sas ko te prelel o krališagos.

O Joaš hino zachraňimen

¹⁰ Sar dikhľa e Atalija, le Achazijoskri daj, hoj lakro čhavo hino murdardo, diňa te murdarel avri caľa kraliskra famelija andre Judsko. ¹¹ Ale jekh čhaj le kraliskri le Joramoskri, e Jehošeba, zachraňinda jekhe čhas oleha, hoj les počoral iľa het le kraliskre čhavendar, saven e Atalija kamľa te murdarel. Bo iľa le Joaš, le Achazijoskre čhavořes, the la džuvľa, savi les delas te pijel a garuđa len andro kher pro soviben andro Chramos, hoj les te na murdarel e Atalija. E Jehošeba sas pheň le Achazijoske a lakro rom sas o rašaj Jehojada. ¹² Garuvelas le Joaš andro Chramos šov berš, medik e Atalija kralinelas andre Judsko.

23

O Jehojada ačhavel le Joaš kraliske

¹ Andre eftato berš o rašaj Jehojada diňa te vičinel ke peste le veliteľen upral o šel – le Jerochamoskre čhas le Azarijah, le Jochananoskre čhas le Jišmael, le Obedoskre čhas le Azarjah, le Adajoskre čhas le Maasejah the le Zichriskre čhas le Elišafat –, hoj lenca te phandel e zmluva. ² On pophirde pal caľi judsko phuv a vičinenas le Leviten andral dojekh judsko foros the savore fajtengre vodcen andro Izrael. Sar avle andro Jeruzalem, ³ savore ola džene pes zgele andro Chramos a phandle zmluva le kraliħa.

O Jehojada lenge phenda: „Kade hino le kraliskro čhavo, o Joaš! Ov ela kralis, avke sar o RAJ le David diňa lav pal leskre potomki.

⁴ Keras avke: Tumen, o rašaja the Leviti, pes rozdelinena pro trin partiji. Jekh partija le Levitendar the rašajendar mi stražinen pro šabat paš o chramoskre vudara, ⁵ dujto partija andro kraliskro palacis a trito partija paš e Zakladoskri brana. A savore aver manuša pes mi zdžan andre chramoskri dvora. ⁶ Ale ņiko andre našti džala, ča o rašaja the o Leviti, save ode služinen. On šaj džan andre, bo hine pošvecimen. Savore aver manuša, mi ačhen avri, avke sar o RAJ prikazinda. ⁷ Tumen o Leviti pes rozačhavena le zbrañenca andro vasta pašal o kralis. Te vareko kamlahas pes te dochudel andro Chramos, mi merel. Džan le kraliha, všadzik kaj džala.“

⁸ O Leviti the savore murša andral e Judsko kerde sa avke, sar lenge prikazinda o Jehojada. Dojekh lelas peskre muršen, či len sas služba pro šabat abo na, bo o Jehojada oda džives ņikas na premukla andral e služba. ⁹ Palis o Jehojada diña le velitelenge o kopiji a cikne the bare štiti andral o Chramos, so sas le Davidoskre. ¹⁰ Ov rozačhađa savore muršen le zbrañenca pašal o kralis: Ačhenas pašal o oltaris the Chramos, le juhostar dži ko severos.

¹¹ Akor ande le Joaš avri a thode leske pro šero e koruna. Dine leske e kraliskri zmluva a ačhade les kraliske. O Jehojada peskre čhavenca les pomazinde a vičinenas anglal leste: „Mi dživel o kralis.“

E Atalija murdardi

¹² Sar e Atalija šunđa e vika le manušengri, save džanas a radisalonas le kralistar, geľa the oj ke lende andro Chramos. ¹³ Sar ode

doavla, dikhla te ačhel le neve kralis paš o slupos, kaj ačhelas furt o kralis. Pašal leste sas o veliteľa o murša le trubenca a savore manuša radisařonas a trubinenas a o lavutara le citarenca the harfenca lidžanas e oslava. Akor pre peste e Atalija čhingerđa o gada a zvičinda: „Zradzinde man! Zradzinde man!“

¹⁴ O rašaj Jehojada phenda le veliteľenge upral o šel: „Lidžan la avri le slugađendar a murdaren dojekhes, ko kamela vaš late te zaačhel!“ Bo na kamla la Atalija te murdarel andro Chramos le RAJESKRO. ¹⁵ On la chudle a džanas laha ke Grajangri brana paš o palacis a ode la murdarde.

O Jehojada lidžal pale le manušen paš o RAJ

¹⁶ Palis o Jehojada phandla zmluva anglo RAJ, hoj ov, o Joaš the savore Izraeliti ena le RAJESKRE manuša. ¹⁷ Avke savore manuša gele andro chramos le Baaloscro a čhide les tele. Phagerde o oltara the o modli a murdarde le Matan le Baaloscro rašas anglo oltaris.

¹⁸ Palis o Jehojada ačhađa le Levitengre rašajen upral o Chramos. Bo len o David ačhađa andre odi služba, hoj te anen o labarde obeti le RAJESKE avke, sar hin pisimen andro zakonos le Mojžišoscro, le radišagoha the gilavipnaha, sar prikazinda o David. ¹⁹ A ačhađa paš o chramoscro brani le vratņiken, hoj pes te na dochudel andre ņiko, ko hino nažužo.

²⁰ Palis o Jehojada iľa peha le veliteľen upral o šel, le anglune manušen, uradņiken the savore manušen andral odi phuv a odligenda le kralis andral o Chramos prekal e Upruņi brana andro palacis a thode les te bešel pro tronos. ²¹ Savore

manuša radisalonas a andro foros sas smirom, bo e Atalija sas murdardi la šablaha.

24

O Joaš kralinel upral e Judsko

¹ Le Joašiske sas ehta berš, sar ačila kraliske a andro Jeruzalem kralinelas saranda (40) berš. Leskri daj e Cibja sas andral e Beer-Šeba. ² Medik o rašaj Jehojada dživelas, o Joaš kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. ³ O Jehojada le Joašiske kidňa avri duje romňijen a lenca les sas murša the čhaja.

⁴ Pal varesavo časos o Joaš peske phenda, hoj prikerela o Chramos le RAJESKRO. ⁵ Zvičinda le rašajen the le Leviten a prikazinda lenge: „Džan andre savore judska fori a kiden avri le manušendar e beršeskri daň, hoj te prikeras o Chramos amare Devleskro. Keren oda sigi!“ Ale o Leviti aleha na sidarenas.

⁶ Avke o kralis Joaš peske diňa te vičinel le anglune rašas, le Jehojada, a phučla lestar: „Soske na bičhadal le Leviten, hoj te anen le manušendar andral e Judsko the andral o Jeruzalem e beršeskri daň prekal o Svetostankos, avke sar o Mojžiš le RAJESKRO služobňikos diňa avri le Izraelitenge? ⁷ Se e bijedevleskri džuvli e Atalija the lakre čhave rozmarde o Chramos le Devleskro a ile odarik savore sveta veci, hoj lenca te lašaren le Baalen.“

⁸ Avke o kralis prikazinda le Levitenge, hoj te keren bari truhlica a te thoven la avri paš e chramoskri brana. ⁹ Palis diňa te phenel le

manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem, hoj te anen le RAJESKE o daňe, avke sar o Mojžiš, le Devleskro služobňikos, oda diňa avri le Izraelitenge pre pušta. ¹⁰ Savore veliteľa the manuša radišagoha anenas o love a čhivkerenas andre truhlica, medik na sas pherdžardī. ¹¹ Sako džives o Leviti lidžanas e truhlica ko uradňikos le kraliskro. Te dikhelas, hoj hin andre but love, avelas o pisaris le kraliskro the o uradňikos le nekbaredere rašaskro, čhivenas o love avri a zgenenas len. Palis la thovenas pale pre lakro than. Kerenas oda sako džives a kidle avri igen but love.

¹² Palis o kralis the o Jehojada ola love denas le muršeske, savo sas ačhado upral e buči andro Chramos le RAJESKRO. O Chramos prikerenas o kamenara, o řesara the o kovača, save kerenas le trasteha the le bronzoha. ¹³ Mukle pes te prikerel o Chramos a e buči lenge džalas igen mištes. Prikerde a zoraľarde o Chramos a sas ajsō sar angloda. ¹⁴ Sar dokerde e buči, o love so ačhile ande anglo kralis the Jehojada. A o Joaš vaš ola love diňa te kerel veci andro Chramos: o sersamos pre služba the pro obeti, o čare the aver somnakune a rupune veci. A medik o Jehojada dživelas, furt obetinas o labarde obeti andro Chramos.

¹⁵ O Jehojada sphuriľa a muľa, sar leske sas 130 berš. ¹⁶ Parunde les andro Foros le Davidoskro paš o krala, bo kerďa but lačhipen prekal o Izrael, prekal o Del the prekal leskro Chramos.

O Joaš pes odvisarel le RAJESTAR

¹⁷ Pal oda sar muľa o Jehojada, o judska vodci avle a dine pačiv le kralis. O kralis priačhila pre lengre lava. ¹⁸ On palis preačhile te lašarel andro Chramos le RAJESKRO, peskre dadengre Devles, a chudle te lašarel la Ašerakre slupi the modli. Vaš kala bini avla le Devleskri choľi pre Judsko the pro Jeruzalem. ¹⁹ O RAJ bičhavelas ke lende le proroken, hoj pes pale te visaren ke leste. Ale on len na šunenenas, kajte lengre dovakerenas.

²⁰ Akor avla le Devleskro Duchos pre le Jehojadoskro čhavo Zecharijah. Ov ačhila anglo manuša a dovakerelas lengre: „Kada phenel o Del: ‚Soske na dolikeren le RAJESKRE prikazaňja? Na avela tumenge nič avri, bo man omuklan, a vašoda the me tumen omukava.‘ “

²¹ Akor pes o manuša dovakerde pro Zecharijah a pro lav le kraliskro les murdarde le barenca pre dvora paš o Chramos. ²² O Joaš bisterďa pro lačhipen, so leske kerelas le Zecharijoskro dad o Jehojada, a diňa te murdarel leskre čhas. Sar o Zachariyah merelas, zvičinda: „RAJEJA, dikh pre ada a visar lengre pale!“

O Joaš hino murdardo

²³ Vaj pal o berš avla pro mariben pro Joaš andre Judsko the andro Jeruzalem e aramejiko armada. Murdarde savore leskre vodcen, save sas upral o manuša a savore veci the barvalipen, so zaile, bičhade le kraliske andro Damašek. ²⁴ Kajte e aramejiko armada avla frima muršenca, o RAJ diňa la judska armada, kajte sas bareder, andre lengre vasta, bo omukle le RAJES, peskre dadengre Devles. Avke o Joaš

sas potrestimen. ²⁵ Sar e aramejiko armada odgeľa, mukle le Joaš igen dukhades. Korkore leskre služobňika pes pre leste dovakerde vašoda, hoj diňa te murdarel le Jehojadoskre čhas, a murdarde les pre leskro hadžos. Sar mula, parunde les andro Foros le Davidoskro, ale na andre kralengre hrobi.

²⁶ Dovakerde pes pre leste kala džene: o Zabad o čhavo la Šimeatakro, savi sas Amončanka, the o Jehozabad o čhavo la Šimritakro, savi sas Moabčanka. ²⁷ Andro Viklados le Kralengre zvitkoskro hin pisimen pal le Joašiskre čhave, the oda, so pal leste vakerenas o proroka, the pal oda, sar prikerđa o Chramos. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Amacijah.

25

O Amacijah kralinel upral e Judsko

¹ Le Amacijoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a kralinelas bišueňa (29) berš andro Jeruzalem. Leskri daj e Joadan sas andral o Jeruzalem. ² O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na cale jileha. ³ Sar imar o krališagos sas zorales andre leskre vasta, diňa te murdarel peskre služobňiken, save murdarde leskre dades. ⁴ Ale lengre čhaven na diňa te murdarel, bo o RAJ prikazinda andro zakonos le Mojžišoskro: „O dada našti meren vaš o binos, so kerde lengre čhave, aňi o čhave vaš o bini le dadengre, ale sako mi merel vaš peskro binos.“

O mariben le Edomčanenca

⁵ O Amacijah vičinda savore muršen andral o kmeňos Juda the Benjamin a ačhađa andre lengre fajti velitelen upral o ezeros the upral o šel slugađa. Palis zgenda 300 000 muršen phureder sar biš (20) berš pripravimen te džal andro mariben le štitoha the kopijaha. ⁶ Počinda 3,4 toni rup* vaš o 100 000 zorale murša andral o Izrael, hoj te maren pes vaš leste.

⁷ Ale avla ke leste jekh murš le Devleskro a phenda: „Kralina, ma le tuha le Izraeliten, bo o RAJ nane ole manušenca andral o Efrajim! ⁸ Kajte džas šmelones andro mariben, o Del kerela, hoj te prehrajines o mariben le nepřijateliha, bo le Devles hin zor te pomožinel abo te čivel tele!“

⁹ Pre oda lestar o Amacijah phučla: „Ale so ela ole rupoha, so počindom vaš lende?“

Le Devleskro murš leske odphenda: „O RAJ tuke šaj del mek buter sar oda.“

¹⁰ Avke o Amacijah bičhađa pale khere le muršen, save avle ke leste andral o Efrajim. On igen cholisalile pro manuša andral e Judsko a cholaha pes visarde khere.

¹¹ O Amacijah bi e dar džalas peskre muršenca andre Londi dolina. Ode murdarđa 10 000 Edomčanen† ¹² a zaile the avre 10 000 muršen. Ligende len dži upre pre skala Sela a odarik len čivkerenas tele a avke sas savoredžene murdarde pro skali.

¹³ Ale ola murša, saven o Amacijah bičhađa khere, džanas pro judska fori la Samarijatar dži

* **25:6** 25,6 E hebrejiko čhib: šel (100) talenti † **25:11** 25,11 E hebrejiko čhib: muršen andral o Seir

paš o Bet-Choron. Ode murdarde 3 000 muršen a zaile odarik but veci.

¹⁴ Sar o Amacijah zvitazinda upral o Edomčana, visaliła pale andro Jeruzalem. Anda peha le edomike devloren, bandolas angle lende a labarelas lenge kadidlos. ¹⁵ Akor o RAJ igen cholisalila pro Amacijah a bičhada ke leste prorokos, savo leske dovakerelas: „Soske lašares avre narodengre devlen, save našti zachrañinde peskre manušen andral tire vasta?“

¹⁶ Medik o prorokos vakerelas, o Amacijah leske phenda: „Či tutar amen kerdam le kraliskre radcas? Preačh! Soske kames te avel murdardo?“

Avke o prorokos preačila, ale mek phenda: „Džanav, hoj o Del tut zničinel, bo kerdal oda a na šundal mire lava.“

O Izrael zvitazinel upral e Judsko

¹⁷ Palis o judsko kralis Amacijah pes dovakerda peskre radcenca pro Izrael. Bičhada le muršen, hoj te phenen le izraelike kraliske, le Jehoašoske, savo hin o čhavo le Joachazoskro, o čhavo le Jehuoskro: „Av! Mar pes manca!“

¹⁸ Ale o Jehoaš leske odphenda: „O bodlakos andro Libanon diña te phenel le zorale libanoñike cedroske: ‚De tira čha mire čhaske romňake.‘ A ipen akor o dzivo džviros avla pal o verchos a uštarda pro bodlakos! ¹⁹ Gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo zvitazinda upral o Edom. Oslavin tiro vitazstvo, ale ačh khere! Soske pre tu kames te anel e pohroma? Kames te perel tu a the e Judsko tuha?“

²⁰ Ale o Amacijah les na šundā. Kada kerda o Del, hoj les te del andre le Joašiskre vasta, bo chudle te lašarel le edomike devlen. ²¹ Avke o izraeliko kralis o Jehoaš geła pro mariben pro Amacijah paš o Bet-Šemeš andre Judsko. ²² O Izrael zvitāzinda upral e Judsko a savore lengre slugađa denašenas khere. ²³ Avke o Jehoaš paš o Bet-Šemeš zaila le Amacijah, le judske kralis, a odligenda les andro Jeruzalem. A čhida tele the o muri le foroskre pašal e Efrajimiko brana dži paš e Rohoskri brana, ajse duj šel (200) metri. ²⁴ Iła odarik savoro somnakaj, rup the savore vzacna veci, so arakhle andro Chramos le RAJESKRO, save stražinenas o potomki le Obed-Edomoskre. Iła the o barvalipen andral o pokladni le palaciskre, zaila varesave manušen a geła pale andre Samarija.

O Amacijah murdardo

²⁵ O judsko kralis Amacijah, le Joašiskro čhavo, dživelas mek dešupandž (15) berš, sar muła o izraeliko kralis Jehoaš, o čhavo le Joachazoskro. ²⁶ Savore aver veci, so kerda o Amacijah, ešebnovarestar, medik na muła, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ²⁷ Akorestar, sar pes o Amacijah odvisarda le RAJESTAR, dovakerde pes pre leste počoral andro Jeruzalem varesave manuša, ale ov denašla andro Lachiš. Avke pal leste bičhade muršen, save les ode murdarde. ²⁸ Avke les odarik ande pale andro Jeruzalem pro graja a parunde les andro Foros le Davidoskro, paš leskre phure dada.

26

O Uzias kralinel upral e Judsko

¹ Avke savore manuša andral e Judsko ile le Uzias a ačhade les kraliske pal leskro dad Amacijah. Sas leske dešušov (16) berš, sar ačhila kraliske. ² Akor, sar leskro dad o Amacijah muła, zaila o foros Elat prekal e Judsko a prikerda les.

³ Le Uziasoske sas dešušov (16) berš, sar ačhila kraliske, a penda the duj (52) berš kralinelas andro Jeruzalem. Leskri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. ⁴ Kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Amacijah. ⁵ O Uzias rodelas le Devles, medik dživelas o Zecharijah, bo ov les sikavelas le Devleskro lav. A medik rodelas le Devles, o Del les požehñinelas.

⁶ O Uzias geła pale andro mariben pro Filištinci. Čhida tele o muri le forenge Gat, Jabne the Ašdod. A ačhada o ohradzimen fori paš o Ašdod the avrether pre phuv le Filištincengri.

⁷ O Del leske pomožinelas andro mariben pro Filištinci, pro Arabi, save bešenas andro Gur-Baal, the pro Meuniti. ⁸ O Amončana počinenas le Uziasoske o dañe. A o hiros pal leste pes dochudña dži paš o Egipt, bo ačhila igen zoralo.

⁹ Andro Jeruzalem o Uzias ačhada o veži pre Rohoskri brana, pre Dolinakri brana the pro muroskro rohos a zoralarda len. ¹⁰ Ačhada the o veži pre pušta a kopalinda but chañiga, bo sas les pro brehi Šefela the pre nižina but stadi. Sas les the manuša, save kerenas buči pre mała the andre viñica, bo kadi buči sas leske igen pre dzeka a e phuv sas lači.

¹¹ Le Uzias̄ sas bari armada, so sas pripravimen te džal pro mariben. O pisaris Jeiel the o uradňikos Maasejah len zgenenas the zapisinenas a upral lende sas o Chananiyah, le kraliskro uradňikos. ¹² Upral e armada sas 2 600 fajtakre vodci, savore zorale murša. ¹³ On sas ačhade upral o 307 500 slugađa, save sas avrisikade andro mariben, hoj te maren pes vaš o kralis leskre ňeprijatelēnca. ¹⁴ O Uzias̄ diňa le slugađen o štiti, kopiji, pancjeri, luki, prilbi the bara andro praki. ¹⁵ Andro Jeruzalem diňa te kerel le godaver muršenge o maribnaskre stroji, andral save livinkerenas o šipi a čhivkerenas o bare bara. Thoda len pro veži the pro foroskre muri. O hiros pal leste geľa igen dur a ačhiľa igen zoralo, bo o Del leske pomožinelas.

O Uzias̄ ačhel malomocno

¹⁶ No sar o Uzias̄ zoraliľa, ačhiľa ajs̄o barikano, hoj les oda zničinda. A ačhiľa ňeverno le RAJESKE, peskre Devleske, oleha, hoj geľa andro Chramos le RAJESKRO te labarel o kadidlos pro kadidloskro oltaris. ¹⁷ Gele pal leste o rašaj o Azariyah a leha ochtovardeš (80) le RAJESKRE rašaja, save na daranas. ¹⁸ Ačhade pes leske a phende: „Uzias̄, tu o kadidlos naši labares le RAJESKE, ale ča o pošvecimen rašaja andral le Aronoskro potomstvos. Omuk o Sveto than, bo salas napačivalo a kerdal binos. O RAJ tut buter na požehňinela.“

¹⁹ Le Uzias̄oste sas andro vast e lopatka le kadidloha, hoj oda te labarel, a cholisaliľa pro rašaja. A medik kerelas pre lende vika,

čhida pes leske avri pro čekat o malomocenstvo, sar ačhelas paš o kadidloskro oltaris andro Chramos. ²⁰ Sar dikhenas pre leste o nekbareder rašaj o Azarijah the okla rašaja, dikhle, hoj les hin pro čekat malomocenstvo. On les takoj odarik ligende avri a the ov sidarelas te džal, bo o RAJ les ole nasvalibnaha rañinda.

²¹ O Uziaš sas malomocno, medik na muľa. Našti džalas buter andro Chramos le RAJESKRO a bešelas avrether korkoro andre aver kher. Leskro čhavo o Jotam lidžalas o palacis the le manušen andre odi phuv.

²² Savore aver veci, so kerđa o Uziaš, ešebnovarestar, medik na muľa, hin andro zvitkos, so pisinda o prorokos Izajaš, le Amososkro čhavo. ²³ Sar o Uziaš muľa, na parunde les andro hrobi le kralengre, ale andro hrobos pre kraliko maľa, bo sas malomocno. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jotam.

27

O Jotam kralinel upral e Judsko

¹ Le Jotamoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske. Ov andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. Leskri daj sas e Jeruša, le Cadokoskri čhaj. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro dad o Uziaš, ale ča na kerđa oda, so leskro dad, savo geľa andro Chramos te labarel o kadidlos. Ale o manuša mek furt dživenas andro bini.

³ O Jotam ačhada e Upruñi brana le Chramoskri a bari buči kerđa pro foroskre muri pro brehos Ofel. ⁴ Ov pro judska brehi

ačhavelas o fori a pro thana, kaj sas but veš, ačhavelas o pevnosti the o veži. ⁵ Marelas pes le Amončanengre kraliha a zvířazinda pre leste, avke o Amončana andre oda berš leske počinenas 3,4 toni rupune*, 1 000 toni pšeniča the 1 000 toni jačmeňis. Ajci leske davkerenas mek the andro dujto the trito berš.

⁶ O Jotam zoraľolas, bo sas pačivalo a pačivalones šunelas le RAJES, peskre Devles.

⁷ Savore aver veci, so kerďa o Jotam, o maribena the leskre drama, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ⁸ Le Jotamoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov berš. ⁹ Sar o Jotam muľa, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Achaz.

28

O Achaz kralinel upral e Judsko

¹ Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. Na kerelas avke sar leskro prapapus o David, ale kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ² Ov kerelas sar the o izraelika kraľa anglal leste a kerďa the o avričhorde modli le Baalenge. ³ Labarelas o kadidlos andre dolina Ben-Hinom a peskre čhaven labarďa sar obeti, avke sar kerenas o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal o Izrael. ⁴ O kadidlos obetinelas tel

* 27:5 27,5 E hebrejiko čhib: šel (100) talenti rupune

dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

O Aramejčana the o Izraeliti džan pre Judsko

⁵ Vašoda o RAJ, leskro Del, diña le Achaz le aramejike kraliske andro vasta. O Aramejčana les domarde a zaile but leskre manušen andro Damašek.

O Achaz sas dino andro vasta the le kraliske andro Izrael, savo les zorales domarda. ⁶ Avke andre jekh džives o Pekach, le Remalijoskro čhavo, murdarda 120 000 zorale slugađen andre Judsko, bo o manuša andral e Judsko omukle le RAJES, peskre dadengre Devles. ⁷ O Zichri, savo sas zoralo maribnaskro murš andral o Efrajim, murdarda le kraliskre čhas Maasejah the le uradnikos Azrikam the le Elkanah, savo sas leskro dujto nekbareder velitelis. ⁸ A kajte sas o Judejci o phrala le Izraelitengre, o Izraeliti odligende andre Samarija 200 000 lengre romňijendar, čhavendar the čhajendar the igen but veci.

O prorokos Oded

⁹ Andre Samarija sas le RAJESKRO prorokos o Oded. Ov geľa anglo slugada, save avenas andre Samarija, a phenda lenge: „Čačes o RAJ, o Del tumare dadengro, sas cholamen pro manuša andre Judsko, vašoda len tumenge diña andro vasta. Ale tumen len murdarenas ajsa bara cholaha, hoj oda dogeľa dži andro ňebos. ¹⁰ Akana peske kamen te kerel otroken le muršendar the džuvlendar andral e Judsko the andral o Jeruzalem? Ale aleha keren binos anglo RAJ,

angle tumaro Del. ¹¹ Šunen man mištes! Kala zaile manuša hine tumare phrala the pheña. Premuken len, bo te na premukena len, o RAJ tumen marela peskra bara cholaha.“

¹² Akor štar efrajimika vodci gele anglo murša, save avenas pal o mariben. Oda sas o Azarjah, le Jochananoskro čhavo, o Berechijah, le Mešilemotoskro čhavo, o Jechizkijah, le Šalumoskro čhavo, the o Amasa, le Chadlajoskro čhavo. ¹³ A phende lenge: „Ma anen kade le manušen, saven zaiñan, bo aleha kerdanas o binos anglo RAJ a mek buter pre amende andanas e bibach. Se imar akana hin amen but bini a le RAJESKRI choli hiñi upral o Izrael.“

¹⁴ Akor o slugađa angle ola vodci the savore manuša premukle savoren, saven zaile, a dine pale the o veci, so odarik ile. ¹⁵ Palis ola štar vodci ile olen, save sas zaile, a le vecendar, so sas zaile, urde upre le manušen, save sas bi o gada. Dine len pro pindre sandali, o chaben the o pijiben a makhle lengre rani la mascaha. Thode pro somara olen, save na birinenas te džal, a palis len odligende ke lengre manuša andro Jericho, andro palmengro foros. Palis pes visarde khere andre Samarija.

O Achaz mangel le asirike kralis, hoj leske te pomožinel

¹⁶ Andre oda časos o kralis Achaz mangelas le asirike kralis, hoj leske te pomožinel, ¹⁷ bo o Edomčana avle pale pro mariben pre Judsko a zaile le manušen. ¹⁸ O Filištinci tiš gele pro mariben andro fori pre brehengri phuv Šefela

the paš e južno pušta. Domarde a zaile o fori Bet-Šemeš, Ajalon the Gederot, the o fori Socho, Timna the Gimzo lengre gavenca. Varesave lendar ode ačhile te bešel. ¹⁹ O Del avke marda le Judejcen, bo o Achaz, o izraeliko kralis, domukla andre Judsko o binošno dživipen a sas igen ňeverno le Devleske. ²⁰ Akor avla andre Judsko ke leste o asiriko kralis o Tiglat-Pileser. Ov leske na pomožinda, ale kerda mek buter pharipen. ²¹ A kajte o Achaz ila o somnakaj andral o Chramos, andral o palacis the le uradnikendar a diña le asirike kraliske, oda leske na pomožinda.

²² Andre oda baro pharipen o Achaz mek buter kerelas bini anglo RAJ oleha, ²³ hoj obetinelas le Aramejčanengre* devlengre, save upral leste zviťazinde. Phenda peske: „Te o aramejika devla pomožinde peskre kralenge, obetinava the me lenge, hoj mange te pomožinen.“ Ale kada anda e bibach leske the leskre narodoske.

²⁴ Akor o Achaz skidna o veci andral o Chramos a phagerda len. O vudar andro Chramos phandla a pre dojekh ulicakro rohos andro Jeruzalem le modlengre kerda oltara. ²⁵ Andre dojekh judsko foros ačhada thana pro lašariben, hoj pes te labarel o kadidlos avre devlengre, a aleha kerelas pre choli le RAJESKE, peskre dadengre Devleske.

²⁶ Savore aver veci, so Achaz kerda, ešebnovarestar, medik na muľa, hin pisimen andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ²⁷ Sar o Achaz muľa, parunde les

* **28:23** 28,23 E hebrejiko čhib: andral o Damašek

andro Jeruzalem, ale na andre kralengre hrobi. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Chizkija†.

29

O Chizkija kralinel andre Judsko

¹ Le Chizkijoske* sas bišupandž (25) berš, sar ačila kraliske a andro Jeruzalem kralinelas bišueňa (29) berš. Leskri daj sas e Abija, le Zecharijoskri čhaj. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro prapapus o David.

O pošveceňje le Chramoskro

³ Ov takoj andro ešebno čhon andre peskro ešebno berš, sar chudňa te kralinel, phundrađa o vudar le chramoskro a prikerđa les. ⁴ Palis vičinda le rašajen the le Leviten a rozačhađa len pre vichodno dvora le Chramostar. ⁵ Phenda lenge: „Šunen man, Levitale! Akana pošvecinen pes a pošvecinen the o Chramos le RAJESKRO, le Devleskro tumare dadengro. Hordinen avri savore džungale veci andral o Chramos. ⁶ Se amare dada na sas le RAJESKE amare Devleske pre dzeka, bo kerenas angle leste o bini. Omukle les a odvisarde pes lestar the le thanestar, kaj ov bešel. ⁷ Phandle o chramoskro vudar, murdarde andre o svietniki, hoj te na labon, a na obetinas o kađidlos aňi labarđi obeta andro Sveto than le Izraeloskre Devleske. ⁸ Vašoda o RAJ sas cholamen pre Judsko the pro Jeruzalem

† **28:27** 28,27 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

* **29:1** 29,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

a kerda, hoj te aven pro asaben a hoj dojekh te daral olestar, so pes lenge ačila, sar the korkore dikhen. ⁹ Amare dađa sas murdarde andro mariben a amare romņijen the čhaven zaile. ¹⁰ Ale akana kamav te phandel zmluva le RAJEHA, le Devleha andral o Izrael, hoj amendar te odvisarel peskri bari choľi. ¹¹ Čhavale mire, akana imar ma aven ņedbala, se o RAJ peske tumen avri kidňa, hoj te ačhen angle leste, hoj leske te služinen a te obetinen o kadidlos.“

¹² Avke pes mukle andre buči o Leviti:

andral le Kohatoskri fajta o Machat, le Amasajoskro čhavo, the o Joel, le Azarjoskro čhavo;

andral le Merariskri fajta o Kiš, le Abdioskro čhavo, the o Azarijah, le Jehaleleloskro čhavo;

andral le Geršonoskri fajta o Joach, le Zimoskro čhavo, the o Eden, le Joachoskro čhavo;

¹³ andral le Elicafanoskri fajta o Šimri the o Jeiel;

andral le Asafoskri fajta o Zecharijah the o Mataniah;

¹⁴ andral le Hemanoskri fajta o Jechiel the o Šimej;

andral le Jedutunoskri fajta o Šemajah the o Uziel.

¹⁵ Zvičinde savore Leviten, pošvecinde pes a avle te obžučarel o Chramos, avke sar prikazinda o kralis pal o zakonos le RAJESKRO.

¹⁶ Akor o rašaja gele andro Chramos, hoj les te obžučaren, a savoro džungipen, so andre

arakhle, hordinenas avri pre dvora. Palis o Leviti ile odarik ola veci a odligende ke dolina Kidron. ¹⁷ E buči chudle te kerel andro ešebno džives andro ešebno čhon a andro ohtoto džives dogele paš e chramoskri veranda. Palis mek ohto dživesa pošvecinenas o Chramos a dokerde oda andro dešušovto (16.) džives andro ešebno čhon.

¹⁸ Palis gele ko kralis Chizkija a phende leske: „Obžužardam calo Chramos le RAJESKRO, o oltaris pro labarde obeti leskre sersamoha, the o skamind, pre savo thovenas o sveto maro, leskre sersamoha. ¹⁹ Pripravindam a pošvecindam mek the ola veci, save o kralis Achaz čida avri andral o Chramos, sar sas napačivalo ko Del. Ola veci hine akana anglo oltaris le RAJESKRO.“

Pale obetinen andro Chramos

²⁰ O Chizkija sig tosara uštila, diña te zvičinel ke peste le foroskre vodcen a džanas andro Chramos. ²¹ Akor diña te anel efta terne biken, efta bakren, efta terne bakroren the efta capen sar binoskri obeta vaš o krališagos, vaš o oltaris the vaš e Judsko. A phenda le rašajenge, le Aronoskre potomkenge, hoj len te obetinen pre le RAJESKRO oltaris. ²² Akor o rašaja murdarde le biken, zachudle lengro rat a pokropinde o oltaris; palis murdarde le baranen a the lengre rateha pokropinde o oltaris; palis murdarde le bakroren a the lengre rateha pokropinde o oltaris. ²³ Palis ande sar obeta vaš o binos le capen anglo kralis the angle savore manuša, a thode pre lende o vasta. ²⁴ Palis o rašaja murdarde le capen a lengro rat anenas pro

oltaris sar obeta vaš o binos, hoj te odlel o binos cale Izraelostar, bo o kralis prikazinda, hoj te anen e labardi obeta the e obeta vaš o bini prekal calo Izrael.

²⁵ O Chizkija andro Chramos ačhađa le Leviten le cimbalmenca, harfenca the citarenca, bo kavke prikazinda o David, bo o RAJ leske avke vakerelas prekal peskre proroka o Gad the o Natan.

²⁶ Sar o Leviti ačhenas le Davidoskre bašavibnaskre nastrojenc a o rašaja le trubenca, ²⁷ o Chizkija diňa te anel pro oltaris e labardi obeta. A sar e obeta chudle te kerel, o manuša gilavenas le RAJESKE a o lavutara chudle te bašavel pro trubi the pre savore le Davidoskre nastroji.

²⁸ A savore, ko ode sas, denas le RAJES pačiv le gilavipnaha the le trubenca. Kada likerelas, medik na sas dokerdi e labardi obeta a na dolabile savore obeti.

²⁹ Palis, sar dokerde o labarde obeti, o kralis the savore manuša gele pro khoča a lašarenas le RAJES. ³⁰ O kralis le vodcenc a prikazinde le Levitenge, hoj te lašaren le RAJES le gilenc a, so pisinde o David the o prorokos Asaf. Avke on le RAJES lašarenas bare radišagoha a bandonas anglal leste dži pre phuv.

³¹ Palis o Chizkija phenda: „Akana san pošvecimen andre služba le RAJESKE. Aven a anen andro Chramos o obeti the o palikeribnaskre obeti.“ Avke savore ande o obeti the palikeribnaskre obeti a ola, save kamenas te del buter, anenas the o labarde obeti. ³² O manuša ande pre labardi obeta le RAJESKE eftavardeš (70) biken, šel (100) bakren the duj šel (200) terne bakren. ³³ O sveta dari, so

ande, sas šov šel (600) biki the trin ezera (3 000) bakre. ³⁴ Ale o rašaja sas frima a na stačinenas te scirdel o cipi pal o džviri pre labardi obeta, vašoda lenge gele te pomožinel lengre phrala o Leviti, medik pes odi buči na dokerda a medik pes buter rašaja na pošvecinde. Bo o Leviti pes horliveder pošvecinenas sar o rašaja. ³⁵ Bo sas igen but labarde obeti the o žiros le smiromoskre obetendar a the o moľakre obeti.

Avke pale chudle te lašarel le RAJES andro Chramos sar angloda. ³⁶ O Chizkija the savore manuša radisalonas olestar, bo o Del lenge pomožinda igen sig kada savoro te kerel.

30

O Chizkija vičinel te oslavinel e Patradī

¹ Palis o Chizkija* vičinda calo Izrael the Judsko a pisinda lila le kmeňenge Efrajim the Menaše, hoj te aven andro Chramos andro Jeruzalem te oslavinel e Patradī pre pačiv le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. ² O kralis pes dovakerda le vodcenca the savore manušenca andro Jeruzalem, hoj andro dujto čhon oslavinenena e Patradī. ³ On la našti oslavinenas andro dino časos, bo na sas dos rašaja pošvecimen a aňi o manuša pes na zgele andro Jeruzalem. ⁴ Priachile pre ada o kralis the savore manuša, save ode sas. ⁵ Avke pes dovakerde a bičhade lil pal calo Izrael, la Beer-Šebatar dži ko Dan, a vičinenas savoren, hoj te aven andro Jeruzalem te oslavinel e Patradī pre pačiv le RAJESKE, le

* **30:1** 30,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

Izraeloskre Devleske. Bo but džene la na oslavenas avke, sar hin pisimen andro Zakonos.

⁶ O murša gele le lilenca, so sas le kralistar the vodcendar, pal calo Izrael the pal e Judsko a phenenas avke, sar lenge o kralis prikazinda:

„Visaren tumen pale ko RAJ, ko Del le Abrahamoskro, Izakoskro the Jakoboskro, hoj pes ov te visarel pale ke tumende, ke ola, save sas zachrañimen andral le asirike kralengre vasta. ⁷ Ma aven ajse sar tumare dada the tumare phrala, bo on na sas verna le RAJESKE, peskre Devleske. Se šaj dikhen korkore, sar len igen zorales potrestinda. ⁸ Akana ma aven ajse zacata, sar sas tumare dada! Podden tumen le RAJESKE! Aven andro Chramos, so o RAJ, tumaro Del, pošvecinda pro furt. Služinen le RAJESKE, tumare Devleske, hoj pes tumendar te odvisarel leskri choľi! ⁹ Te tumen avena pale ko RAJ, akor tumare phralenge le Izraelitenge the tumare čhavage presikavena o jileskeriben ola, ko len zaile, a premukena len pale khere, bo o RAJ, tumaro Del, hino lačhejileskro the milostivo a na visarela pes tumendar het, te pes tumen visarena ke leste.“

¹⁰ O murša, saven o kralis the o vodci bičhade, džanas foros forostar andro phuva le kmeňengre Efrajim the Menaše dži ko Zebulun. Ale o manuša len anenas pro asaben a asanas lendar. ¹¹ Ale varesave murša andral o kmeňi Ašer, Menaše the Zebulun pes pokorinde a avle andro Jeruzalem. ¹² O Del avke kerđa, hoj diňa le manušen the andre Judsko jekh gondolišagos, hoj te keren oda, so prikazinda o kralis the o

uradnika pal le RAJESKRO lav.

E Patradi oslavimen

¹³ Avke andro dujto čhon igen but manuša pes zgele andro Jeruzalem, hoj te oslavinen o inepos le Marengro bi o Kvasos. ¹⁴ Ile a zničinde savore oltara, so sas andro Jeruzalem, the o kadidloskre oltara a čhide len andre dolina Kidron.

¹⁵ Andro dešuštarto (14.) džives andro dujto čhon murdarde le Patradakre bakrores. O rašaja the o Leviti, save mek na sas obžuzarde, pes ladžandile a pošvecinde pes. Palis ande o labarde obeti andro Chramos. ¹⁶ On ačhenas pre peskre thana andro Chramos, sar pisinda andro zakonos le Devleskro murš o Mojžiš, a o rašaja kropinenas pro oltaris o rat, so lenge podine o Leviti. ¹⁷ Ale sas ode zgele but ajse džene, save na sas pošvecimen, a on našti murdarenas le Patradakre bakroren, a vašoda vaš lende murdarenas le bakroren o Leviti, hoj ole dženen te pošvecinen le RAJESKE. ¹⁸ But manuša, save ode avle andral o kmeños Efrajim, Menaše, Jisachar the Zebulun, pes na pošvecinde a oleha, hoj chanas le Patradakre bakrores, na dolikerde o zakonos le Devleskro. Vašoda pes modlinelas vaš lende o Chizkija: ¹⁹ „RAJEJA, Devla amare dadengro, kala manuša hine nažuže angle tiro zakonos. Ale on tut lašaren jilestar, vašoda mangav tut, av ke lende jileskro a odmuk lenge.“ ²⁰ A o RAJ leskri modlitba šunda avri a sastarda le manušen.

²¹ Palis o Izraeliti, save sas andro Jeruzalem, oslavinenas o inepos le Marengro bi o Kvasos efa džives bare radišagoha. A o Leviti the

o rašaja lašarenas le RAJES sako džives cała zoraha.

²² Palis o Chizkija šukares prevakerđa ke savore Leviti, bo sikade hoj džanen mištes te služinel le RAJESKE. Efta džives oslavinenas a anenas ode smiromoskre obeti a palikerenas le RAJESKE, peskre dadengre Devleske.

²³ Ale savore manuša, save sas ode zgele, pes dovakerde, hoj oslavinena o inepos mek aver efta džives. Avke radišagoha oslavinenas mek aver efta džives. ²⁴ O Chizkija diňa le manušenge pre obeta, 1 000 biken the efta ezera 7 000 bakren a o uradņika dine 1 000 biken the 10 000 bakren. A but rašaja pes pošvecinde.

²⁵ Savore manuša andral e Judsko radisalonas le rašajenca, le Levitenca, le manušenca, save avle andral o Izrael, the le cudzincenca, save avle andral o Izrael abo dživenas andre Judsko.

²⁶ Andro Jeruzalem sas ajso baro radišagos, savo na sas akorestar, sar sas kralis andro Izrael le Davidoskro čhavo, o Šalamun. ²⁷ Palis o rašaja the o Leviti ačhenas, hoj te žehņinen le manušen a o RAJ len šundđa avri andral peskro sveto than, andral o ņebos.

31

O manuša zničinen le modlen

¹ Sar preačhile te oslavinel e Patrađi, gele savore Izraeliti andro judska fori a phagerde o sveta slupi, čhingerde o kaštune slupi la Ašerakre a zničinde savore uče thana pro lašariben the oltara andre Judsko the andro

phuva Benjamin, Efrajim the Menaše. Palis savore Izraeliti gele pale khere andre peskre fori.

O dari prekal o Leviti the rašaja

² O kralis Chizkija* ačhađa le rašajen the le Leviten te služinel andro partiji. Lengre službi sas, hoj te keren o labarde the smiromoskre obeti, hoj te palikeren a hoj te lašaren paš o vudara le RAJESKRE Chramoskre. ³ O Chizkija delas andral peskro majetkos o dobitkos pro labarde obeti a oda pro tosaraskre the pro račakre obeti, the pro labarde obeti pro šabat, pro inepi le Neve čhoneskre the pro aver oslavi, avke sar hin pisimen andro zakonos le RAJESKRO. ⁴ Le manušenje andro Jeruzalem prikazinda, hoj te anen prekal o rašaja the Leviti ole obetendar oda, so mušinen te del lenge pro dživipen, hoj on te šaj en oddine te kerel sa, so kempel pal o zakonos le RAJESKRO.

⁵ Sar pal ada savore šunde, chudle te anel o Izraeliti peskre ešebne ulipnastar e pšeñica, e mol, o olejos the o medos the savorestar, so len sas le malendar. Ande igen but đesjatki savorestar. ⁶ Ayke the o Izraeliti the savore manuša, save bešenas andro judska fori, anenas o đesjatki peskre dobitkostar the bakrendar a the avre darendar, so sas dine prekal o RAJ, a thode oda savoro pro kopi. ⁷ O manuša chudle te hordinel andro Jeruzalem o dari andro trito čhon a ada kerenas dži andro eftato čhon. ⁸ Sar avla o kralis Chizkija peskre vodcenca a dikhle

* **31:2** 31,2 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

ola dari, lašarenas le RAJES a ašarenas leskre manušen, le Izraeliten.

⁹ O Chizkija pes phučla le rašajendar the le Levitendar pal ola veci pro kopi ¹⁰ a o nekbareder rašaj o Azarijah, o potomkos le Cadokoskro, leske odphenda: „Akorestar, sar chudle o manuša te hordinel o dari andro Chramos, sas amen igen but chaben a ole chabenestar ačhila mek but, bo o RAJ požehñinda peskre manušen. Dikhen, keci mek olestar ačhila!“

¹¹ Avke o Chizkija diña te pripravinel o skladi prekal o chaben andro Chramos. Sar len pripravinde, ¹² diña te hordinel savore ola dari, so sas dine prekal o Del, andre ola skladi. Nektbareder upral ola skladi sas o Levitas Konaniah a dujto pal leste leskro phral, o Šimej. ¹³ Kalen ačhada o kralis Chizkija the o nekbareder rašaj o Azarijah upral o levitska uradñika andro Chramos: le Jechiel, le Azaziah, le Nachat, le Asahel, le Jerimot, le Jozabad, le Eliel, le Jismachjah, le Machat the le Benajah.

¹⁴ O Levitas Kore, le Jimnoskro čhavo, sas stražñikos pre vichodno brana a ov sas ačhado te kidel le manušendar o dari, so anenas prekal o Del, a palis len te rozđelinel. ¹⁵ O Leviti o Eden, Minjamin, Ješua, Šemajah, Amariah the Šechaniah, save služinenas andro fori le rašajengre, pačivalones rozđelinenas kala dari avre rašajenge pal lengre partiji, le ternenge the le phurederenge.

¹⁶ Rozdenas the ole muršenge, save sas zapisimen andre fajtakro zvitkos a oda phureder

sar trin berš – dojekheske, save služindehas jekhvar andro Chramos, pal oda, sar sas ačhade andre služba. ¹⁷ O rašaja sas zapisimen pal o fajti a o Leviti le biš (20) beršendar pal o partiji, andre save služinenas. ¹⁸ Sas zapisimen cala famelijaha – savore peskre romňijenca, le cikne the bare čhavenca – bo pačivalones pes pošvecinenas.

¹⁹ Sas ačhade murša, hoj te rozden o chaben le rašajenge andral o Aronoskro potomstvos, save bešenas andro fori the lengre gava. Rozdenas oda savore rašajenge the Levitenge, save sas zapisimen andro fajtakro rodokmeňos.

²⁰ Avke kerelas o Chizkija andre cali Judsko. Kerelas savoro, so sas čaćipnaskro, lačho the pačivalo anglo RAJ. ²¹ Savoro, so chudňa te kerel o Chizkija andro Chramos, kerelas avke, sar sas pisimen andro zakonos the andro prikazaňja. A savoro leske avelas avri, bo rodelas le RAJES cale peskre jileha.

32

O Sancherib džal pro Jeruzalem

¹ Paloda, sar o Chizkija* sikada peskro pačivaliben oleha, so kerda prekal o RAJ, avla o asiriko kralis Sancherib pro mariben pre Judsko. Peskra armada rozačhada pašal o ohradzimen fori a kamla len te zalel. ² Sar o Chizkija dikhla, hoj o Sancherib avla a kamel te džal pro Jeruzalem, ³ dovakerda pes peskre vodcenca

* **32:1** 32,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

the velítelēnca, hoj zaačhavana o prameňa, so hine avri pal o foros, a on leske andre ada pomožinde. ⁴ Avle igen but manuša a zaačhade o prameňa the o paňi, so džalas prekal odi phuv. A phende peske: „Sar o asirika krala avena, soske majinen te arakhel ajci but paňi?“ ⁵ Palis o kralis chudňa te prikerel savore zničimen muri a pre ola muri ačhađa o veži the dujto avruno muros. Zoralarda the o avruno muros pašal e terasa pro vichodos le Davidoskre Forostar a diňa te kerel but kopiji the štiti.

⁶ Ačhađa le velítelēn upral o manuša, diňa len te vičinel jekhetane ke peste pro phundrado than paš e foroskri brana a prevakerđa ke lende: ⁷ „Aven zorale a ma daran tumen! Ma predaran le asirike kralistar, aňi leskra armadatar, so avel leha, bo amenca hiňi bareder zor. ⁸ Les hin bari armada, ale oda hine ča manuša, ale amenca hino o RAJ, amaro Del, pripravimen amenge te pomožinel a te lidžal amare maribena.“ A o manuša pes zmukle pre oda, so phendā o judsko kralis Chizkija.

⁹ Palis o Sancherib bičhađa peskre služobňiken andro Jeruzalem, medik korkoro peskra armadaha pes marelas andro foros Lachiš. Diňa te phenel le Chizkijoske the le Judejcenge andro Jeruzalem:

¹⁰ „Avke phenel o asiriko kralis Sancherib: Pre soste pes zmuken, te me le slugađen rozačhadom pašal o Jeruzalem? Ko tumen šaj zachraňinel? ¹¹ O Chizkija tumenge vak-erel: ‚O RAJ, amaro Del, amen zachraňinela andral o vasta le asirike kraliske.‘ Avke tumen

diliňarel, hoj tumen te mukel te merel andre bokh the bi o paňi. ¹² Se korkoro ov čida tele le RAJESKRE thana the oltara a prikazinda le manuŝenge andre Judsko the andro Jeruzalem: „Angle jekh oltaris bandona a labarena upre o kadidlos.“

¹³ Či tumen na džanen, so kerdom me the mire dada le manuŝenge andre aver phuva? Či šaj zachraňinde lengre devla lengre phuva andral mire vasta? ¹⁴ Ko savore devlendar andral ole narodi, saven mire dada zničinde, šaj zachraňinde peskre manuŝen? Sar šaj akana tumaro Del tumen zachraňinel andral mire vasta? ¹⁵ Te na tumen o Chizkija diliňarel a klaminel! Ma pačan leske, bo űisavo narodoskro aňi kraliŝagoskro del naŝti zachraňinda peskre manuŝen andral mire vasta aňi andral o vasta mire dadengre. Vaŝoda aňi tumaro Del na zachraňinela tumen andral mire vasta.“

¹⁶ Le Sancheriboskre sluhi dureder namiŝtes vakerenas pro RAJ, pro Del, the pre leskro sluŝobňikos Chizkija. ¹⁷ O Sancherib pisinda lila andre save asalas avri le RAJES, le Izraeloskre Devles: „Avke sar o narodengre devla andral aver phuva na zachraňinde peskre manuŝen andral mire vasta, avke the le Chizkijoskro Del na zachraňinela peskre manuŝen andral mire vasta!“ ¹⁸ Le Sancheriboskre vodci andre hebrejiko čib vičinenas pro manuŝa, save ačhenas pro Jeruzalemoskre muri, hoj len te daraven avri a avke te zalen o foros. ¹⁹ On vakerenas pal o RAJ, pal o Jeruzalemoskro Del, avke sar pal o devla avre narodengre – devla, saven kerde

peskre vastenca.

²⁰ Vašoda o kralis Chizkija the o prorokos Iza-jaš, le Amosokro čhavo, vičinenas a mangelas le Devles, hoj lenge te pomožinel ²¹ a o RAJ bičhada le aňjelos, savo murdarda savore zorale muršen, vodcen the uradņiken andro taboris le asirike kraliskro. Avke pes o Sancherib visarda pale andre peskri phuv andre ladž.

Sar palis gela andro chramos peskre devleskro, murdarde les varesave leskre čhavendar la šablaha.

²² Avke o RAJ zachraňinda le Chizkija the le manušen andral o Jeruzalem andral o vasta le asirike kraliskre le Sancheriboskre the andral o vasta avre ņeprijatelengre a diňa len o smirom le narodendar, save sas pašal lende.

²³ But manuša anenas andro Jeruzalem o dari le RAJESKE a o vzacna veci le judske kraliske. Akorestar le Chizkija denas pačiv savore narodi.

O Chizkija sastardo le nasvalibnastar

²⁴ Andre oda časos o Chizkija nasvalila pro meriben. Ale sar pes modlinelas ko RAJ, ov leske odphenda a diňa les znameňje, hoj sastola.

²⁵ Ale o Chizkija ačila ajso barikano, hoj aňi na palikerda vaš o lačhipen, so leske kerda o RAJ. Vašoda o Del cholisalila pre leste, pre Judsko a the pro Jeruzalem. ²⁶ Palis o Chizkija the o manuša andral o Jeruzalem kerde pokaňje andral peskro barikaňiben. Vašoda len o RAJ na marda, medik dživelas o Chizkija.

Le Chizkijoskro barvalipen

²⁷ O Chizkija sas igen barvalo a dojekh les delas pačiv. Kerđa peske o pokladni prekal o rup, somnakaj, vzacna bara, voňava masci the štiti the aver vzacna veci. ²⁸ Sas les skladi, kaj odthovelas o zrnos, mol the oleji. Sas les the maštalni prekal savoro dobitkos the stadi. ²⁹ O Chizkija peske ačhađa o fori, sas les but stadi, bakre the dobitkos, bo o Del les diňa baro barvalipen.

³⁰ Sas oda o Chizkija, savo zaačhađa o upruno paňi Gichon a kerđa tunelis pro paňi, hoj o paňi te džal pal e zapadno sera andro Foros le Davidoskro. O Del sas le Chizkijoha a avelas leske avri savoro, so kerelas. ³¹ Ale sar avle ke leste o babiloňika vodci, hoj te phučen pal o znameňje, so pes ačhila andre odi phuv, o Del les omukla, bo kamla les te preskušinel, hoj pes te dodžanel savoro, so les hin andro jilo.

O Chizkija merel

³² Savore aver veci, so o Chizkija kerđa, the pal leskre pačivale skutki, hin pisimen andro Videňje le Prorokoskro Izajašiskro, savo sas le Amosokro čhavo, a andro Zvitkos le judske the le izraelike kralengro. ³³ Sar muľa o Chizkija, parunde les pro upruno than andre le kralengre hrobi a savore manuša andral e Judsko the andral o Jeruzalem les denas bari pačiv. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Menaše.

33

O Menaše kralinel upral e Judsko

¹ Le Menašeske sas dešuduj (12) berš, sar ačhiła kraliske upral e Judsko. Ov andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. ² Ov kerelas anglo RAJ o nalačhipen the o džungipen avke sar the o narodi, saven o RAJ tradlã avri anglal o Izrael. ³ Ačhađa pale o oltara, so leskro dad o Chizkija* zničinda, o thana, kaj lašarenas le Baalen, the o slupi la Ašerakre. Bandolas anglo čercheňa a lašarelas len. ⁴ Ačhađa the o oltara andro Chramos, pal savo phenda o RAJ: „Andro Jeruzalem ela miro nav furt lašardo.“ ⁵ Pro soduj chramoskre dvori ačhađa oltara prekal savore čercheňa, hoj len te lašaren. ⁶ Peskre čhaven andre dolina Ben-Hinom labarđa sar obeta. Ov čarinelas the vražinelas a anda ke peste le vraščen the olen, save privičinenas le mulengre dučen. Ov aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskri choli.

⁷ O Menaše iła e socha a thođa la andro Chramos, pal savo o RAJ phenda le Davidoske the leskre čhaske le Šalamunoske: „Andre kada Chramos the andro Jeruzalem, so mange avri kidňom maškar savore izraelika kmeňi, ela miro nav furt lašardo.“ ⁸ A te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazaňja, so lenge diňa miro služobňikos o Mojžiš, akor me na domukava, hoj te aven avritradle andral kadi phuv, so diňom lengre dadenge.“ ⁹ Ale o Menaše cirdelas le manušen andral e Judsko the andral o Jeruzalem andro mek bareder binos, sar

* **33:3** 33,3 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

kerenas ola narodi, saven o RAJ zničindā anglal o Izraeliti.

¹⁰ Kajte o RAJ prevakerelas ko Menaše the ke leskre manuša, on les na šunenās.

Le Menašeskro pokaņje

¹¹ Vašoda o RAJ domukla le velitelēn andral e asiriko armada, hoj te džan pre lende. On le Menaše chudle, sphandle les le bronzune lancenca, thode leske andro nakh o hakos a odligende les andro Babilon. ¹² O Menaše sas andro baro pharipen a chudņa te rodel le RAJES, peskre dadengre Devles, a igen pes pokorindā angle leste. ¹³ Sar pes modlinelas ko RAJ, ov šundā avri leskro mangipen a andā les pale andro Jeruzalem, andre leskro krališagos. Avke o Menaše sprindžarda, hoj ča o RAJ hino o čačo Del.

¹⁴ Paloda o Menaše pašal o Foros le Davidoskro ačhađa bareder avrune muri andre dolina pro zapados le prameņistar le Gichonostar, sar pes džal ke Ribno brana the pašal o brehos Ofel. A andre savore judska ohradzimen fori rozačhađa armadakre velitelēn. ¹⁵ Andral o Chramos odligendā avri la socha, le modlen the savore oltara, so angloda ačhađa pro brehos paš o Chramos the andro Jeruzalem. Savore kalā veci čhiđa avri andral o foros. ¹⁶ Avke pale ačhađa le RAJESKE o oltaris, obetindā pre leste o smiromoskre the palikeribnaskre obeti a prikazindā le manušenge andral e Judsko, hoj te služinen le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. ¹⁷ Ale o manuša furt anenas o obeti pro uče thana, kajte ča le RAJESKE.

¹⁸ Savore aver veci, so kerda o Menaše, leskri modlitba ko Del the o lava, so leske vakerenas o proroka andro nav le RAJESKRO, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹⁹ Andro Zvitkos le Chozajoskro hin pisimen pal leskri modlitba a sar o Del leske odphenda. Hin andre pisimen the pal leskre bini the napačivaliben a sar ačhada o modlengre thana pro lašariben, o slupi la Ašerakre the o modli angloda, sar pes pokorinda. ²⁰ Sar o Menaše muła, parunde les andre leskro hrobos paš o palacis a pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Amon.

O Amon kralinel upral e Judsko

²¹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko. Ov andro Jeruzalem kralinelas duj berš. ²² Ov kerelas baro nalačhipen anglo RAJ, avke sar the leskro dad o Menaše. Obetinelas savore modlengre, so kerda leskro dad, a lašarelas len. ²³ Na pokorinda pes anglo Del sar leskro dad, ale kerelas mek goreder bini.

²⁴ Palis le Amonoskre služobníka pes vzburinde pre leste a murdarde les andre leskro palacis. ²⁵ Ale o judska manuša murdarde olen, ko kerde vzbura pro kralis Amon a pal leste ačhade kraliske leskre čhas le Jozijaš.

34

O Jozijaš kralinel upral e Judsko

¹ Le Jozijašoske sas ochto berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas tranda the jekh (31) berš. ² Ov kerelas oda, so sas le

RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskro drom avke sar leskro prapapus o David a na visarelas pes ole dromestar.

³ Andro ochtoto berš, sar o Jozijaš kralinelas a mek sas terno, chudña te rodel le prapapuskre le Davidoskre Devles. O Jozijaš andro dešudujto (12.) berš chudña te obžuzarel e Judsko the o Jeruzalem avke, hoj zničindã o uče thana pro lašariben, la Ašerakre slupi the savore avre modli. ⁴ O Jozijaš sas paš oda, sar čhivenas tele le Baaloskre oltara the o kadidloskre oltara. La Ašerakre slupi čhida tele a savore aver modli rozphagerda pro prachos a oda prachos rozčhida pro hrobi ole manušengre, save obetinas ole modlengre. ⁵ Palis le rašajengre kokala labarda pro oltara, kaj lašarenas o modli, a avke o Jozijaš obžuzarda e Judsko the o Jeruzalem. ⁶ Avke kerdã the andro fori le kmeňengre Menaše, Efrajim, Šimeon the Naftali. ⁷ Čhida tele lengre oltara the la Ašerakre slupi a phagerda o modli avke, hoj lendar ačhila ča prachos. Andre calo izraeliko phuv phagerda savore kadidloskre oltara a palis avla pale andro Jeruzalem.

E buči pro Chramos

⁸ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas a paloda sar obžuzarda cali phuv the o Chramos le modlendar, o Jozijaš bičhada manušen, hoj te prikeren o Chramos le RAJESKRO, peskre Devleskro. Bičhade sas o Šafan, le Acalioskro čhavo; o guverneris Maasejah andral o Jeruzalem the o pisaris Joach, le Joachazoskro čhavo.

⁹ Sar avle ko nekbareder rašaj Chilkijah, dine leske o love, so prekal o Chramos le RAJESKRO o Leviti, save sas o stražnika, kidle avri le manušendar andral o kmeňi Menaše, Efrajim the andral savore aver izraelika kmeňi a the le manušendar andral o Benjamin, andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ¹⁰ Ola love dine le muršenge, save sas ačhade upral e buči andro Chramos, a on počinenas le robotňiken, save prikeren o Chramos, ¹¹ le řesaren the le muraren. Vaš ola love cinenas o prikerde bara the kašta, savenca prikerenas o khera, so o judska kraľa zamukle.

¹² O murša kerenas peskri buči pačivalones. Upral lende sas ačhade o Leviti o Jachat the Obadijah andral le Merariskri fajta, the o Zecharijah the o Mešulam andral le Kohatoskri fajta. Savore Leviti, save džanenas te bašavel pro nastroji, ¹³ dodikhenas pre ola murša, save hordinenas o veci, a sas ačhade pre savore aver buča. Varesave Leviti sas pisara, uradňika the stražnika.

O Chilkijah arakhel o zvitkos le zakonoskro

¹⁴ Sar lenas avri o love, so sas dine andro Chramos, akor o rašaj Chilkijah arakhľa o zakonoskro zvitkos, so o RAJ diňa avri prekal o Mojžiš. ¹⁵ Akor o Chilkijah phenda le pisariske le Šafanoske: „Andro Chramos arakhľom o zakonoskro zvitkos.“ Avke o Chilkijah les diňa le Šafanoske.

¹⁶ O Šafan les iľa, geľa ko kralis Jozijaš a phenda leske: „Tire služobňika kerde savoro, so prikazindal. ¹⁷ Ola love, so arakhle andro

Chramos, dine le robotňikenge, save prikerenas o Chramos, the lengre majstrengē.“¹⁸ Palis o pisaris řafan phendā le kraliske: „O rařaj Chilkiyah mange diņa varesavo zvitkos.“ Palis andral genelas anglo kralis.

¹⁹ Sar o kralis Jozijař řundā o lava andral o zvitkos, řhingerđā pre peste o gada. ²⁰ Palis prikazindā le Chilkijoske, le Achikamoske, savo sas le řafanoskro řhavo, le Abdonoske, savo sas le Michoskro řhavo, le řafanoske the peskre sluřobňikoske le Asajoske: ²¹ „Dřan a dophućen tumen le RAJESTAR, hoj so hin pisimen pal ma, pal e Judsko the pal ola, ko ačhile andro Izrael, andre oda zvitkos, so arakhle. Bo le RAJESKRI bari choli hiņi pre amende avričhidi vařoda, hoj amare dada na dolikerenas le Devleskro lav a na dřivenas pal ola lava, so hin pisimen andre kada zvitkos.“

²² Akor o Chilkiyah the o murřa, savēn bičhadā o kralis, gele te phućel la prorokiņatar Chul-datar. Oj beřelas andro Jeruzalem pre nevi sera a lakro rom, savo pes starinelas pal le kraliskre gada, sas o řalum, le Tokhatoskro řhavo, o řhavo le Chasroskro. Sar ode doavle, chudle lake pal oda te vakerele.

²³ Oj lēnge phendā: „Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ,Phēnen oleske, ko tumen kade bičhadā, ²⁴ hoj domukava e bibach pre kada foros the pro manuřa, save kade beřen – savore prekořibēna, avke sar hin pisimen andro zvitkos, andral savo genenas anglo judsko kralis.

²⁵ Bo man omukle a labarenas o kadidlos avre devlēnge a savoreha, so kerenas peskre vastēnca,

anenas pre peste miri choli; miri choli pre kada than hiñi sar jag, so labol a na preačhel.' ²⁶ Le judske kraliske, savo tumen bičhađa te phučel le RAJESTAR, phenen: ‚Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pal ola lava, so šundal: ²⁷ Vašoda, hoj kovlardal tiro jilo a pokorindal tut anglo RAJ, sar šundal leskre lava pre kada than, a vašoda, hoj čingerdal pre tute o gada andre pokora a rovehas angle mande, me tut šundom avri. ²⁸ Lava tut paš tire phure dada, andro smirom aveha thodo andre tiro hrobos a tire jakha na dikhena odi savori pohroma, so anava pre kada than.' “

Avke ola manuša gele pale ko kralis a phende leske, so phenda e prorokiña.

O Jozijaš phandel e zmluva le RAJEHA

²⁹ Akor o kralis Jozijaš vičinda ke peste savore vodcen andral e Judsko the andral o Jeruzalem.

³⁰ Geľa ko Chramos a jekhetane leha gele the savore murša andral e Judsko, o manuša andral o Jeruzalem, o rašaja the o Leviti – savore manuša, o čore the o barvale. Pregenda angle lende savore lava, so sas pisimen andro Zvitkos la zmluvakro, so arakhle andro Chramos. ³¹ Palis o Jozijaš ačila pre peskro kraliskro than a anglo RAJ phandla zmluva, hoj leske služinena a dolikerena leskre prikazañja the zakoni cale peskre jileha the dušaha a hoj dživena avke, sar hin pisimen andre oda zvitkos.

³² Palis prikazinda dojekheske andro Jeruzalem the Benjamin, hoj odi zmluva te dolikerel. Avke o manuša andral o Jeruzalem dolikerenas

odi zmluva, so phandle le Devleha, savo sas o Del lengre dadengro.

³³ Avke o Jozijaš zničinda savore džungale modlen andral savore izraelika phuva. Palis prikazinda dojekheske andro Izrael, hoj te služinel ča le RAJESKE, peskre Devleske. Medik ov dživelas, o manuša pes na odvisarde le RAJESTAR, peskre dadengre Devlestar.

35

O Jozijaš oslavinel e Patrađi

¹ O Jozijaš oslavinelas andro Jeruzalem e Patrađi pre pačiv le RAJESKE. Le Patrađakre bakrores murdarde andro ešebno čhon andro dešuštarto (14.) džives. ² Le rašajen ačhađa andre lengri služba andro Chramos a povzbudzinda len, hoj la te keren mištes. ³ Palis le Levitenge, save sikavenas calo Izrael a save sas oddelimen prekal o RAJ, prikazinda: „Thoven e sveto archa andro Chramos, so ačhađa o Šalamun, o izraeliko kralis, le Davidoskro čhavo. Imar na mušinen la buter te prehordinel than thanestar. Akana služinen le RAJESKE, tumare Devleske, the leskre Izraelike manušenge! ⁴ Andre chramoskri služba tumen rozdelinen andro partiji pal peskre dadengre fameliji avke, sar pisinda o izraeliko kralis David the leskro čhavo Šalamun.

⁵ Ačhaven tumen andro sveto than avke, hoj jekh partija le Levitengri te pomožinel po jekha izraelika famelijake. ⁶ Murdaren le Patrađakre bakrores, pošvecinen tumen a pripravinen le

bakrores tumare izraelike manuŝenge avke, sar o RAJ phenda prekal o Mojžiš.“

⁷ O Jozijaš peskre barvalipnastar diña prekal savore manuša 3 000 biken the 30 000 bakren the terne kozen sar obetno daros pre Patrađi.

⁸ Leskre vodci tiš dine dari prekal o manuša, rašaja the Leviti. O Chilkijah, Zecharijah the o Jechiel, anglune vodci andro Chramos, dine le rašajenge pre Patrađi 2 600 bakroren the 300 biken. ⁹ O Levitengre vodci – o Konaniah, leskre phrala Šemajah the Netaneel, o Chašabiah, Jeiel the o Jozabad – dine le Levitenge pre obeta 5 000 bakren the kozen a 500 biken.

¹⁰ Sar savoro sas pripravimen pre Patrađakri oslava, o rašaja the o Leviti ačhenas andro partiji pre peskre thana, sar lenge o kralis prikazinda.

¹¹ Palis murdarenas le Patrađakre bakroren, o rašaja kropinenas o rat pro oltaris a o Leviti pal lende cirdenas tele e cipa. ¹² O labarde obeti odthovenas pre sera, hoj pes te del le manuŝenge pal o fameliji, a on len obetinenas le RAJESKE, avke sar hin pisimen andre le Mojžišoskro zvitkos. Avke kerde the le dobitkoha. ¹³ Le Patrađakre bakrores pekenas pre jag avke, sar majinenas te kerel. O sveta dari tavenas andro čare, pira the kotli a palis oda mas sigo denas le manuŝenge. ¹⁴ Palis o Leviti pripravinenas o mas prekal peste the prekal o rašaja andral le Aronoskro potomstvos, bo o rašaja služinenas dži rači, sar obetinenas o labarde the žiroskre obeti.

¹⁵ Medik sas e oslava, o Leviti pripravinenas o chaben the prekal o chramoskre stražņika, save

ačhenas pre peskre thana, the prekal o lavutara andral le Asafoskri fajta, save gilavenas, avke sar prikazinda o David, Asaf, Heman the le kraliskro prorokos o Jedutun.

¹⁶ Avke oda džives pre le kraliskro Jozijašoskro prikazis sas kerdi savori služba le RAJESKE avke, hoj oslavinenas e Patrađi a labarenas o labarde obeti pre le RAJESKRO oltaris. ¹⁷ Savore Izraeliti, save ode sas, oslavinenas e Patrađi andre oda časos a palis o inepos le Marengro bi o Kvasos efa džives. ¹⁸ E Patrađi pes avke andro Izrael na oslavinelas akorestar, sar sas o prorokos Samuel. Ńisavo izraeliko kralis angloda na oslavinelas e Patrađi avke sar o Jozijaš, o rašaja, o Leviti the o manuša, save ode sas andral e Judsko the andral o Jeruzalem. ¹⁹ Kadi Patrađi pes oslavinelas andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o Jozijaš.

Le Jozijašoskro meriben

²⁰ Pal savoreste, sar o Jozijaš prikerđa o Chramos, o egiptsko kralis Necho peskra armadaha geľa pro mariben pro foros Karkemiš, so hin paš o paňi Euftrat. O Jozijaš peskra armadaha geľa pre leste. ²¹ Avke o Necho bičhadá muršen, hoj leske te phenen: „So man hin tuha, Judsko kralina? Me na avlom pro mariben adadžives pre tu, ale pre kada narodos, saveha som andro mariben. O Del mange prikazinda, hoj sidarav. Dža pre sera le Devleske, savo hino manca, hoj tut te na zničinel!“

²² Ale o Jozijaš lestar na odgeľa, aňi na šundá leskre lava, kajte ola lava sas le Devlestar.

Preurda pes a gela pre leste andro mariben pro rovno than Megido.

²³ Ale andro mariben o lukostrelcos le šipoha trafinda le Jozijaš. Ov phenda peskre služobnikenge: „Ligenen man adarik, bo som igen zrañimen.“ ²⁴ Avke o služobnika les ile pal leskro verdan, thode les pre aver a odligende andro Jeruzalem, kaj palis muła. Parunde les andro hrobos le dadengro a savore manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem sas pharo pal o Jozijaš.

²⁵ O prorokos Jeremijaš pal o Jozijaš pisinda rovibnaskri gili. Dži adadžives savore lavutara, o murša the džuvla, odi gili andro Izrael gilaven, sar peske leperen pro Jozijaš. Odi gili šaj arakhen andro Rovibnaskre Giła.

²⁶ Savore aver veci, so o Jozijaš kerda, sar sas oddino le Devleske the sar dolikerelas o zakonos le RAJESKRO, ²⁷ ešebnovarestar, medik na muła, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike the judske kralengro.

36

O Joachaz kralinel upral e Judsko

¹ Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Jozijašoskre čhas, a ačhade les andro Jeruzalem kraliske pal leskro dad. ² Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš, sar ačila kraliske a trin čhon kralinelas andro Jeruzalem. ³ Palis o egiptsko kralis Necho ila lestar o krališagos a pro Judejci ispidelas, hoj leske te počinen o dañe: 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ⁴ O Necho ačhađa upral e Judsko the upral o Jeruzalem kraliske le

Eljakim, leskre phrales, a diña leske nevo nav Jojakim. Le Joachaz o Necho odligenda andro Egipt.

O Jojakim kralinel upral e Judsko

⁵ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešujekh (11) berš. Kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, peskre Devleske. ⁶ Sar o Jojakim kralinelas, avla pre leste pro mariben o babiloňiko kralis Nebukadnecar. Zaila les, phandla le lancenca a odligenda andro Babilon. ⁷ O Nebukadnecar ila the varesave veci andral o Chramos, odligenda andro Babilon a thoda len andre peskro chramos.

⁸ Savore aver veci, so o Jojakim kerda, leskre džungipena the o nalačhipena, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jojachin.

O Jojachin kralinel upral e Judsko

⁹ Le Jojachinoske sas dešuocho (18) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a trin čhon the deš džives kralinelas andro Jeruzalem. The ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁰ Sar pregeľa berš, o Nebukadnecar le Jojachin ila sar otrokos andro Babilon a ila the o vzacna veci andral o Chramos. Ačhada kraliske le Cidkijah, leskre bačis, andre Judsko the andro Jeruzalem.

O Cidkijah kralinel upral e Judsko

¹¹ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. ¹² Ov kerelas oda,

so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na pokorinda pes anglo prorokos Jeremijaš, savo vakerelas le RAJESKRE lava. ¹³ O Cidkijah pes vzburiinda pro Nebukadnecar, kajte leske la veraha andro RAJESKRO nav phenda, hoj leske ela pačivalo. Ov na kamelas te šunel a na kamla te visarel pes pale ko RAJ, ko Del le Izraeloskro. ¹⁴ A mek ke oda the savore rašaja the judska vodci sas so buter napačivale le RAJESKE. Kerenas oda džungipen, so o narodi, save sas pašal lende. Lašarenas le modlen a avke melarde o Chramos, so o RAJ pošvecinda andro Jeruzalem.

¹⁵ O RAJ, o Del lengre dadengro, ke lende furt bičhavelas le proroken, hoj lenge te dovakerel, bo sas leske pharo pal peskre manuša the pal o Chramos. ¹⁶ Ale on kerde ladž olenge, saven bičhada, asanas leskre prorokendar a na prilenas leskre lava. Avke sas dži akor, medik na sas e choli le RAJESKRI ajsi bari, hoj nič la imar našti odvisarda.

O Jeruzalem zničimen

¹⁷ O RAJ bičhada pro Jeruzalem le babiloňike kralis, savo la šablaha andro Chramos murdarda lengre terne muršen. Na mukla te dživel aňi le ternen aňi le phuren, aňi le muršen aňi le džuvlen, aňi le sasten aňi le nasvalen. O Del len savoren diňa andre leskre vasta. ¹⁸ Ov iľa andral o Chramos le Devleskro savore bare, cikne the vzacna veci, o barvalipen le kraliskro the le uradňikengro a savoro odligenda andro Babilon. ¹⁹ Palis podlabarde o Chramos the savore palaca a čhide tele le Jeruzalemoskre

muri. Avke sas zničimen savore vzacna veci, so sas andre.

²⁰ Olen, save predžidile, zaila andro Babilon. Ode služinenas leske the leskre čhavage sar otroka dži akor, medik e Perzija na preila o krališagos. ²¹ Avke pes ačhila le RAJESKRO lav, so phenda prekal o Jeremijaš: „Sar e phuv ela omukli, ela la o šabatoskro odpočinkos dži akor, medik na predžala eftavardeš (70) berš.“

O Kiros premukel le Izraeliten pale khere

²² Andre ešebno berš, sar kralinelas o perziko kralis Kiros, pes ačhila oda lav, so phenda o RAJ prekal o prorokos Jeremijaš, avke, hoj o RAJ thoda pro jilo le kraliske Kiroske te pisinel a te phenel avri andre calo peskro krališagos kada:

²³ „Kada phenel o perziko kralis Kiros:

„O RAJ, o Del le ņeboskro, mange diña savore krališagi pre phuv a kidña peske man avri, hoj leske te ačhavav Chramos andro Jeruzalem andre Judsko. Akana šaj sako leskre manušendar džal pale andro Jeruzalem a o Del mi el leha!“

**Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib,
Slovensko 2022**
**Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre
Romaňi Čhib 2022 (New Testament+)**

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes (Romani, Carpathian)

Contributor: Eastern European Mission

Eastern Slovak Romani Bible

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani.' The Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Audio of the New Testament is available and that of the Old Testament is expected by the end of 2023.

The text and audio are accessible on YouVersion, Bible.com, Biblia.sk, Bible.is, <https://romani.global.bible>; etc. A standalone app can be downloaded from GooglePlay: search for E Biblia Andre Romani Chib.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 15 Apr 2023

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849